

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבה מ"א/של"ו של הממשלה
א' בסיון תשל"ו - 30.5.76

נכחו חברים: י. רבין - יו"ר, א. אוזן, י. אלון, ח. בר-לב, י. גלילי,
ג. האוזנר, ש. הלל, ז. המר, א. ידלין, ג. יעקבי, א. עופר,
ש. פרס, מ. קול, י. רבינוביץ, ש. רוזן, י. רפאל, ו. שם-טוב.

נעדרו חברים: י. כורג (בחו"ל), מ. ברעם (בחו"ל), ח.י. צדוק (בחו"ל)

ג. אבנר	- מזכיר הממשלה
א. אחיטוב	- ראש ש.ב.כ. (בסעיף 712)
ע. בלס	- מנהל נמל התעופה בן-גוריון (בסעיף 712)
י. גיא	- משרד התחבורה (בסעיף 712)
ר. זאבי	- יועץ ראש הממשלה (בסעיף 712)
י. מינץ	- משרד התחבורה (בסעיף 712)
א. מזרחי	- לשכת ראש הממשלה
תא"ל א. פורן	- מזכיר צבאי לראש הממשלה
רב-ניצב ש. רוזוליו	- המפקח הכללי של משטרת ישראל (בסעיף 712)
א. שביט	- קצין הבטחון נמל התעופה בן-גוריון (בסעיף 712)
ניצב ח. תבורי	- ראש אג"מ, משטרת ישראל (בסעיף 712)
סא"ל א. תהלה	- לשכת שד הבטחון

סדר-היום: 711. ש א ל ו ת
712. הפיגוע החבלני בנמל התעופה בן-גוריון
713. עניינים מדיניים
714. עניינים בטחוניים
715. הצטרפות ישראל לתיקונים משנת 1974 לאמנת הארגון
הבינממשלתי המייעץ לעניינים ימיים
716. מכירת נשק
717. יבוא רובים

711. ש א ל ו ת

שר הבריאות ו. שם-טוב:

לאחר הדיון על בעיית ההתנחלויות הודיע ראש הממשלה שבעיית קדום חמצא את פתרונה תוך שבועיים שלושה שבועות.

ראש הממשלה י. רבין:

לא אמרתי "שבועיים שלושה שבועות", אמרתי "תוך מספר שבועות".

שר הבריאות ו. שם-טוב:

רציתי לדעת: האם יש בענין זה התפתחות שיש למסור עליה לממשלה?

ראש הממשלה י. רבין:

יש לי רק לחזור על מה שאמרתי "תוך מספר שבועות". אני חושב שאני עדיין בתחום הזה. כאשר יהיה לי מה להודיע - אודיע.

שר הדתות י. רפאל:

יש לי שאלתה לשר המשטרה. חשבת התקיימה בחיפה תפילה של אלפי אנשים. מארגני התפילה הזאת קיבלו רשיון לערכה. התפילה הזאת עברה בשקט ללא כל התגרויות וללא כל דברים חריגים.

שר התיירות מ. קול:

לרגל מה היתה התפילה?

שר הדתות י. רפאל:

קהל אלפים יצא למחות על פתיחת בתי-קולנוע בשבת, דבר שהוא בניגוד למה שהיה מקובל עד עכשיו.

שר התיירות מ. קול:

היתה זאת תפילת-מחאה?

שר הדתות י. רפאל:

והנה ריכוזה שם המשטרה כוחות למעלה מהרגיל. וודאי זוהי זכותה של המשטרה לרכז כוחות כאלה, כי חששו שתהיינה אילו שהן הפגנות אלימות.

ראש הממשלה י. רבין:

אין זה נושא לענייני חוץ ובטחון. האם מקובל להעלות שאלות כאלה בממשלה?

שר הדתות י. רפאל:

זהו ענין של בטחון-פנים.

שר התחבורה ג. יעקבי:

זהו ענין של בטחון עצמי.

שר הדתות י. רפאל:

המשטרה הפגינה כוח נגד המתפללים. אחד החיילים שהשתתף בתפילה במקום נפצע. יש לפני עדויות של משתתפים בתפילה, בתוך זה רופא בעם פרופסור רבינוביץ שהיה במקום והיה גם כן בין המתפללים. העדויות אומרות שלא היתה כל התגרות מצד המתפללים ולא היתה כל התנהגות חריגה. האדם הזה הוכה עד זוב דם, הוא נפצע ונלקח לבית-החולים.

אני שואל: למה כל זה קרה? אני שואל את שר המשטרה: האם הספיק לחקור בדבר, ואם לא - האם יטיל על מישור לחקור בדבר ולהסיק את המסקנות המתבקשות מזה?

שר המשטרה ש. הלל:

האם אני צריך לענות על כך?

ראש הממשלה י. רבין:

אין אתה חייב לעשות זאת, אבל מאחר שהשאלה נשאלה וכולם יודעים מה התרחש, טוב שתענה.

שר המשטרה ש. הלל:

רק הבוקר נודע לי שמכינים שאילתה על סמך "כתבה אוכייקטיבית" שהיתה בעתון "הצופה".

שר הדתות י. רפאל:

השאילתה היא על סמך פנייה של מספר מחברי עיריית

חיפה אלי.

שר המשטרה ש. הלל:

אני מציע לך, להנחות את האנשים שפנו אליך, כי כשיש להם תלונה ספציפית כלפי שוטרים, יפנו אותה לשר המשטרה. אילו הייתי מקבל פנייה בנושא הנוגע לך, הייתי מפנה את הפנייה אליך. המשטרה עוסקת בסוגים שונים ומשונים של הפגנות, שכל אחד בטוח שהנושא שלו הוא מעל לכל ויכוח, יש עניינים אישיים ויש ענייני שיכון ויש עניינים פוליטיים, והמשטרה צריכה לטפל בכל העניינים האלה. אנחנו יותר מדי מוכנים לקבל מראש שפעולת המשטרה לא היתה בסדר. איני בא לרדוף עכשיו על דבר ספציפי שמיעהו קיבל מכה. אבל האינפורמציה שנמסרה לממשלה היא מאד חלקית ומאד התחלתית. הכל תלוי בכך באיזה שלב אתה מציין את הדברים. מהשאלה אפשר להבין שבאו אנשים להתפלל והמשטרה באה והתנפלה עליהם.

המדובר הוא לא כל-כך בתפילה אלא באסיפה, ולא באסיפה אלא בהתפרעות ומה שבא לאחר ההתפרעות, ויכול להיות שהאיש שכתב את הכתבה, לא כתב אותה באופן אוכייקטיבי ולא ראה את הכל, אלא כתב באופן חפוז מה שהיה בתחילה.

קודם ביקשו את האסיפה ל-15 במאי. קצין משטרה פנה לרבנים הראשיים של חיפה לדחות את האסיפה שלהם לאחר ה-15 במאי. קיבלו רשיון לאסיפה של 2,000 איש.

שר הדתות י. רפאל:

למה דחו את זה?

ראש הממשלה י. רבין:

היה זה חוש פטריוטי מעולה.

שר המשטרה ש. הלל:

זה היה לא רק שיקול פטריוטי מעולה. היה גם שיקול של המשטרה. המשטרה לא נתנה את האישור ל-15 במאי, כי היא יצאה מתוך הנחה נכונה שאז כל הכוחות של המשטרה יהיו מרוכזים במקומות אחרים. והנה המשטרה הסכימה שהאסיפה תתקיים ביום הששי האחרון. המשטרה איפשרה להם לקיים את האסיפה, התקיימה תפילה בתוך בית-הכנסת ומחוצה לו, כמו-כן היו נאומים שכללו דברי הסתה לקחת את החוק בידיים.

לך, שר הדתות, יש אינפורמציה, גם לי יש אינפורמציה. אמנם אין לי פרופסור כעד, אבל יש לי אנשים שזה לחם חוקם כל השנה והם מטפלים בהפגנות המתנהלות בעד קיום הצגה ונגד קיומה.

ראש הממשלה י. רבין:

אבל שר המשטרה מדבר עכשיו. שר הדתות, אני מצטער על קריאות הביניים שלך,

שר הדתות י. רפאל:

האם אפשר להלעיו על אנשים?

ראש הממשלה י. רבין:

אני מציע לך שלא תקבע עובדות.

שר המשטרה ש. הלל:

הנאמנות של העדויות שמונחות לפני אינה פחותה מהנאמנות של העדויות שנמסרו לך.

שר התיירות מ. קול:

לא צריך לערכב תפילות עם הפגנות. בהפגנות יש משום חילול המושג "תפילות". זוהי פגיעה במושג של תפילה. תפילה באה שאדם יתייחד עם קונו, עם הקדוש-ברוך-הוא, אדם פונה אליו ואין זו אסיפה בענייני בתי-קולנוע. איזו תפילה היא זאת?

שר המשטרה ש. הלל:

מאחר שאני מסתפק בהודעה שהנאמנות של העדויות של צד אחד אינה פחותה מהנאמנות של העדויות של אנשים אחרים, רוצה אני למסור מספר עובדות: השוטרים תודרכו להופיע שם בכובעים רגילים, כדי שלא לתת הרגשה של מתיחות, הם תודרכו שלא לעשן, שלא להרגיז את המתפללים, לנהוג בהתאפקות מירבית. לאחר התפילה החלו המתפללים בריקודים ואז המנהיגות איבדה את השליטה והמתפללים גלשו ממקום הריקודים, התנפלו על בית-קפה ממול לבית-הקולנוע ועל קופות הקולנוע, והיה צורך לפזרם. המהומה ארכה כחצי שעה עד שהסדר הוחזר על כנו. המהומה היינו לא התפילה, ארכה כחצי שעה. אחד הבחורים מהפעילים והמסיתים טוען שקיבל מכה באלה משוטרי מדברי המארגנים מסתמן שהם ימשיכו במהומות אם לא יפסיקו להקריין את הסרטים. הם עצמם מפולגים לשני מחנות, קיצוניים ומתונים, וגם ביניהם היו קטטות. ככלל, המשטרה הלכה לקראתם, והרבנים הראשיים של חיפה יכולים לאשר זאת.

שר התיירות מ. קול:

מה עשו בבית-הקפה? הלכו לברך שם ברכת המזון?

שר המשטרה ש. הלל:

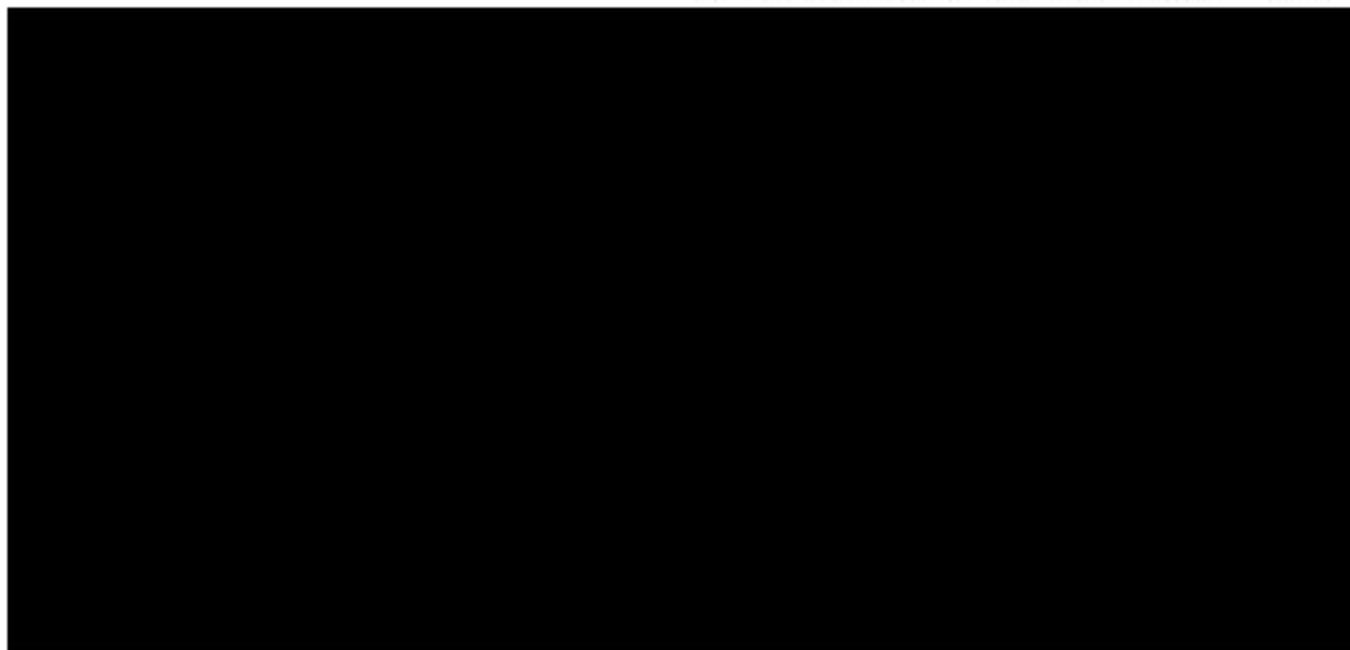
בכל-אופן אם מישחו טוען שקיבל מכה חזקה משוטרי בודקים את המקרה. וגם הפעם מונה קצין בודק לבדוק את התלונה הספציפית.

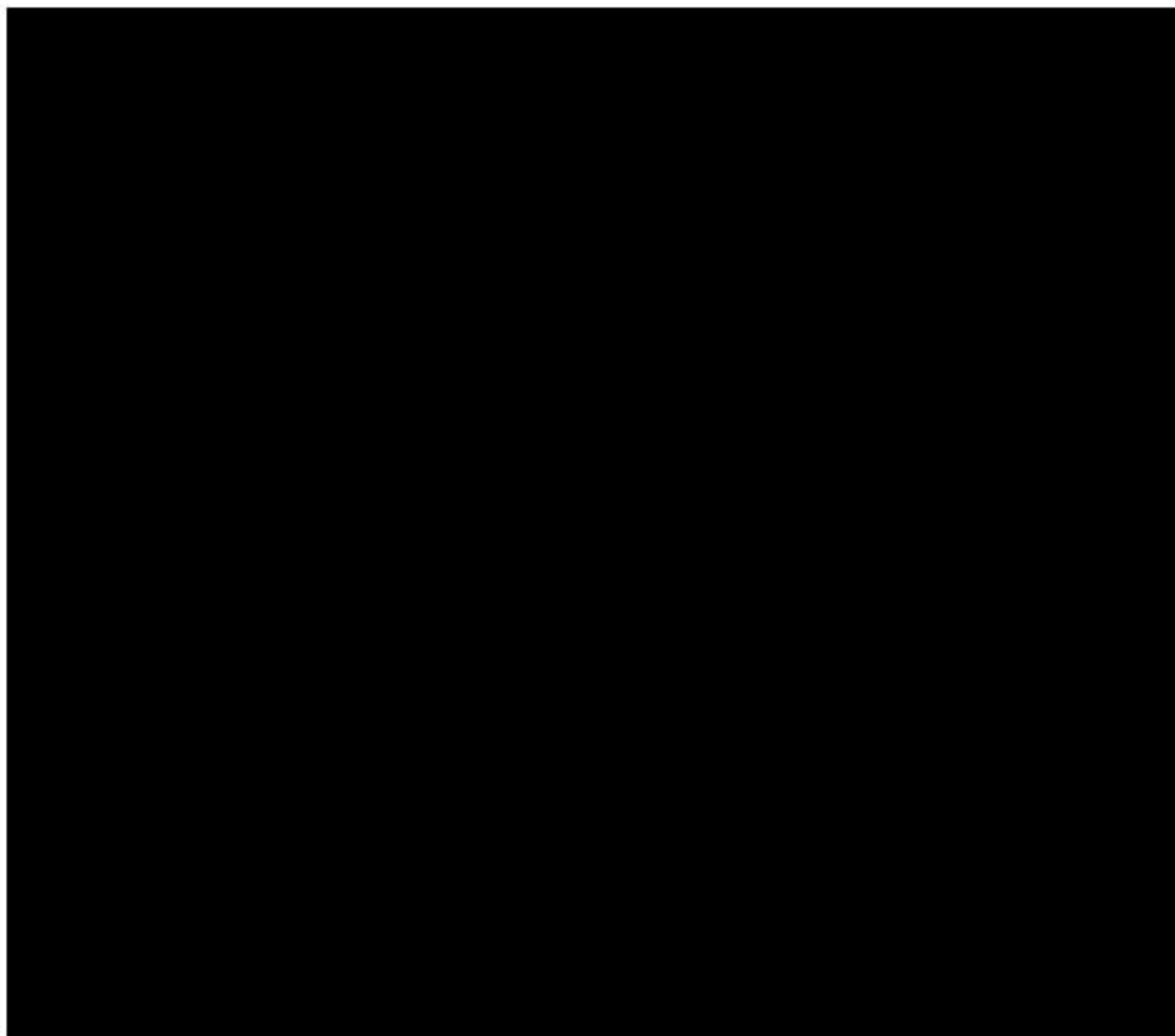
בכל-אופן אני מציע להזהר מלדבר בכל מקרה על חקירות. זה בא אולי מתוך חוסר בהירות בטרמינולוגיה. לפני שעושים איזו פעולה, ממנים כבר איזו ועדת-חקירה. אם יש תלונה של מישחו, היא תחבר. אולי קיבל מישחו מכה שאינה מגיעה לו. אולי נפגע עובר-אורח, יש לברר את תלונתו.

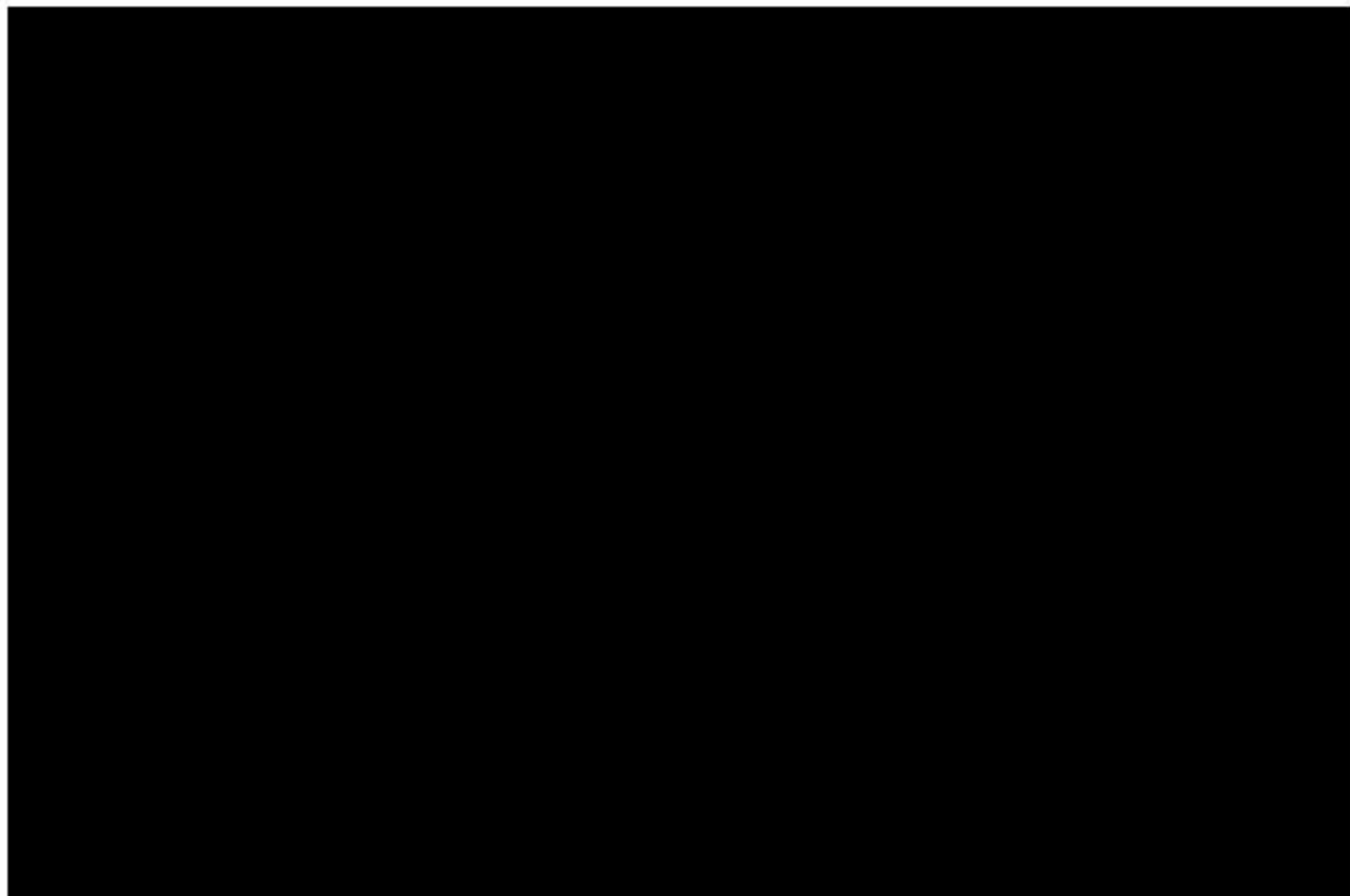
אני מציע לשר הדתות, שאם במקרה כזה מישדו מתלונן, שינהג לפי כל הפרוצדורות המקובלות, לרבות פנייה לשר המשטרה באופן אישי שמוכן לבדוק דבר כזה.

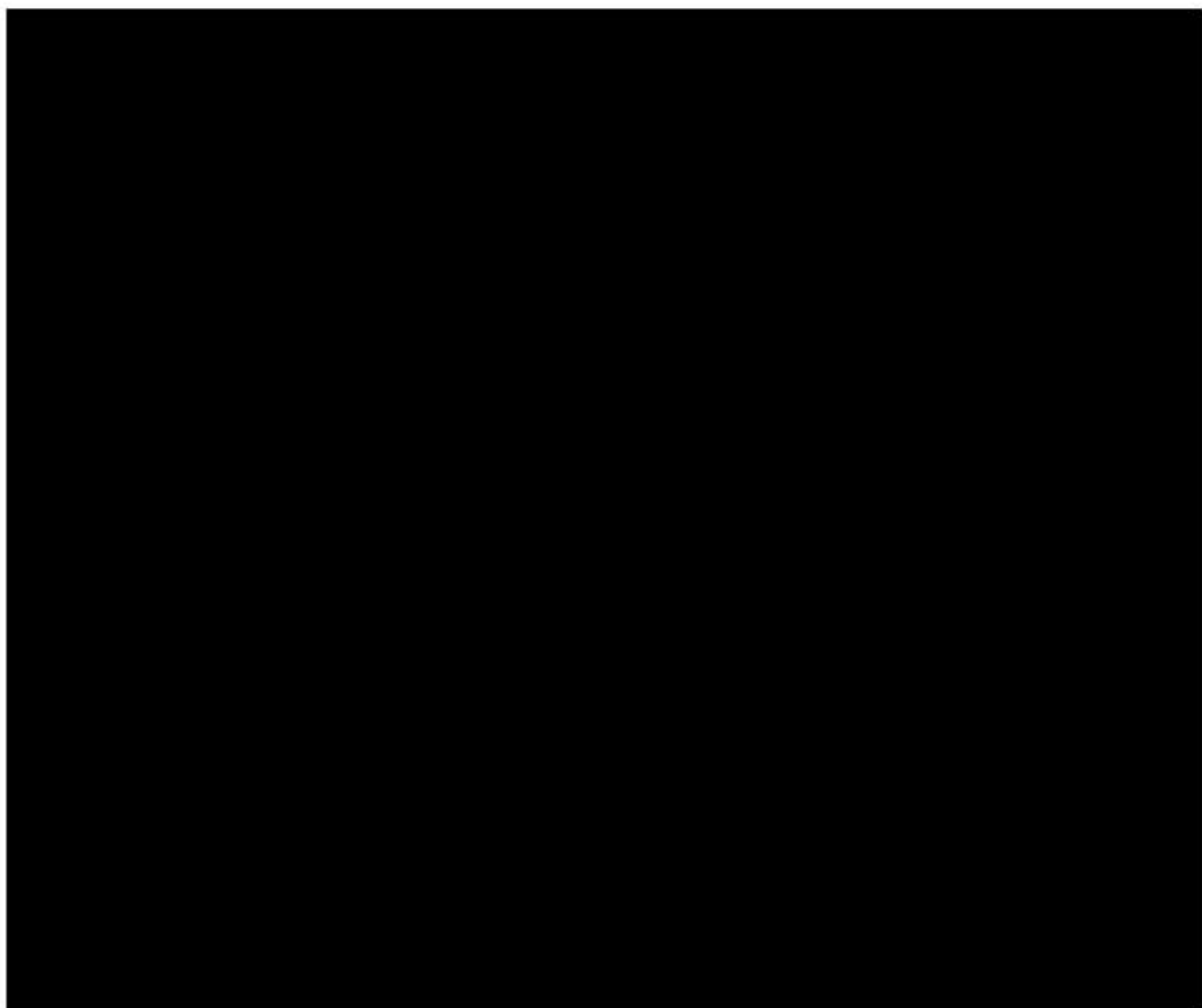
מה שמטריד אותי במקרה זה היא האינפורמציה שאני מקבל באמצעות האנשים שלנו, שישנם חוגים בחיפה שמתכוונים לא להסתפק במה שאירע אלא לקחת את החוק בידיים. אם יקרה כדבר הזה, הרי המשטרה, מבלי להיות שותפת לבתי-קולנוע, תהיה חייבת לשמור על החוק והסדר.

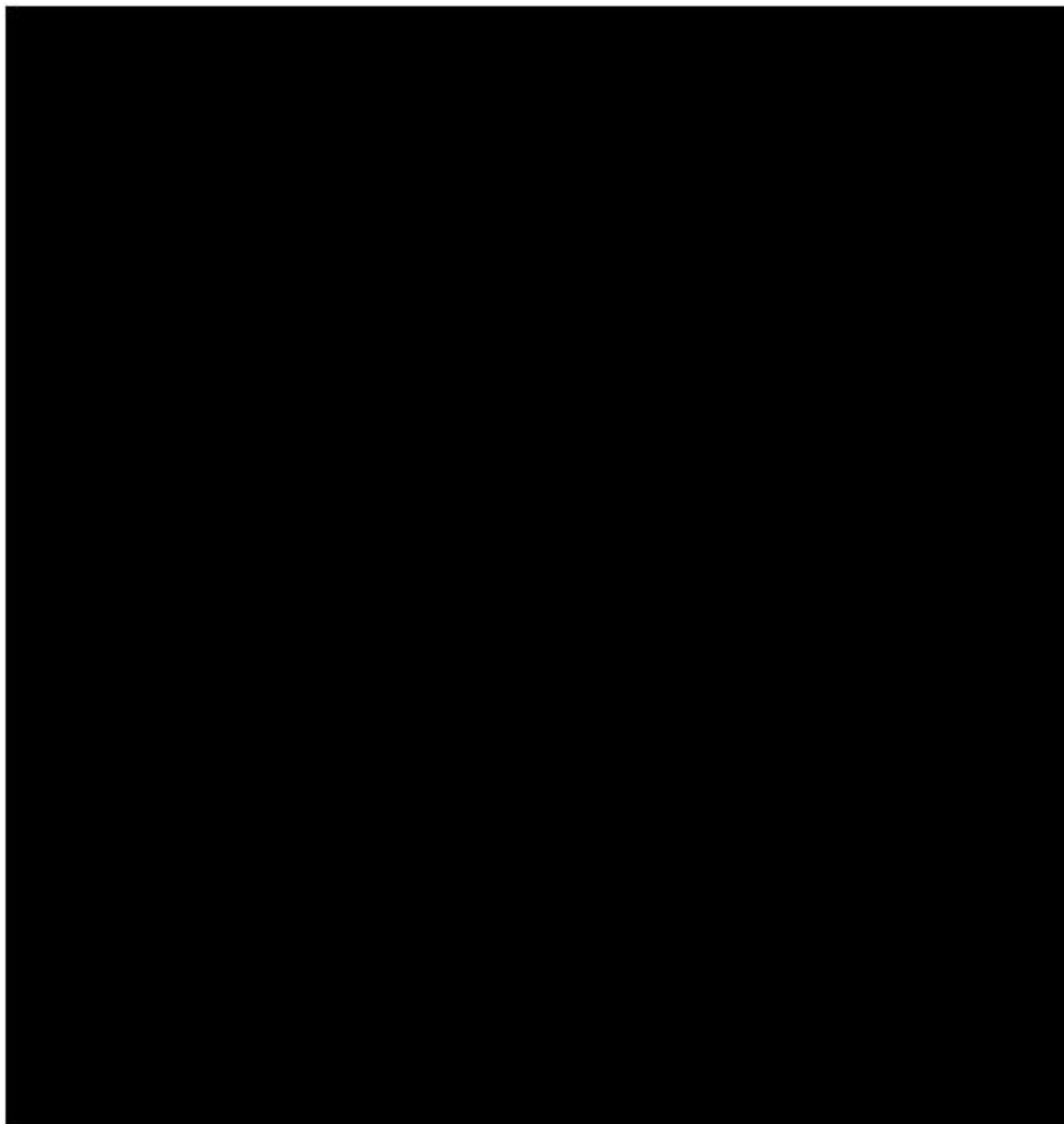
712. הפיגוע החבלני בנמל-התעופה בן-גוריון

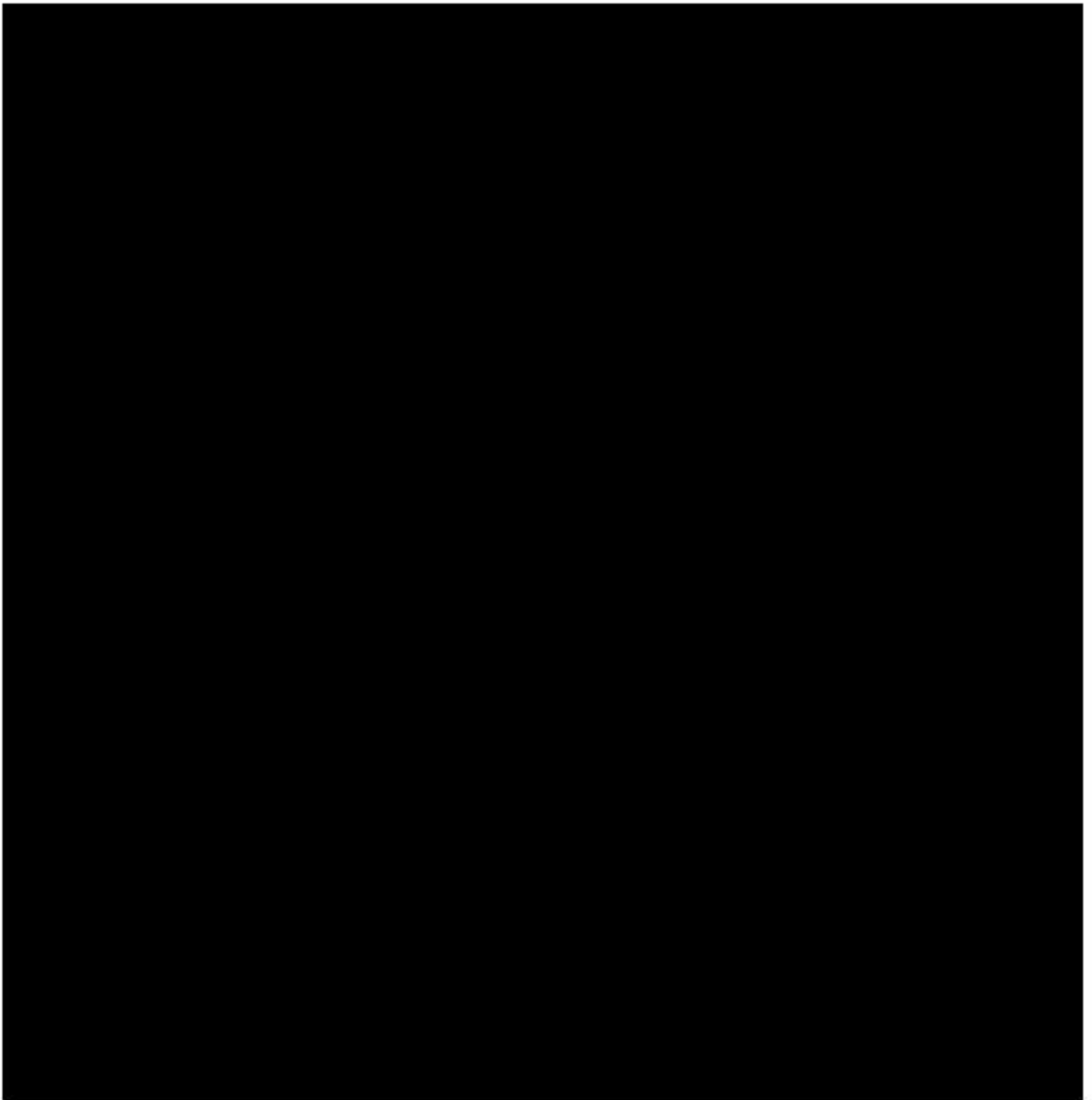

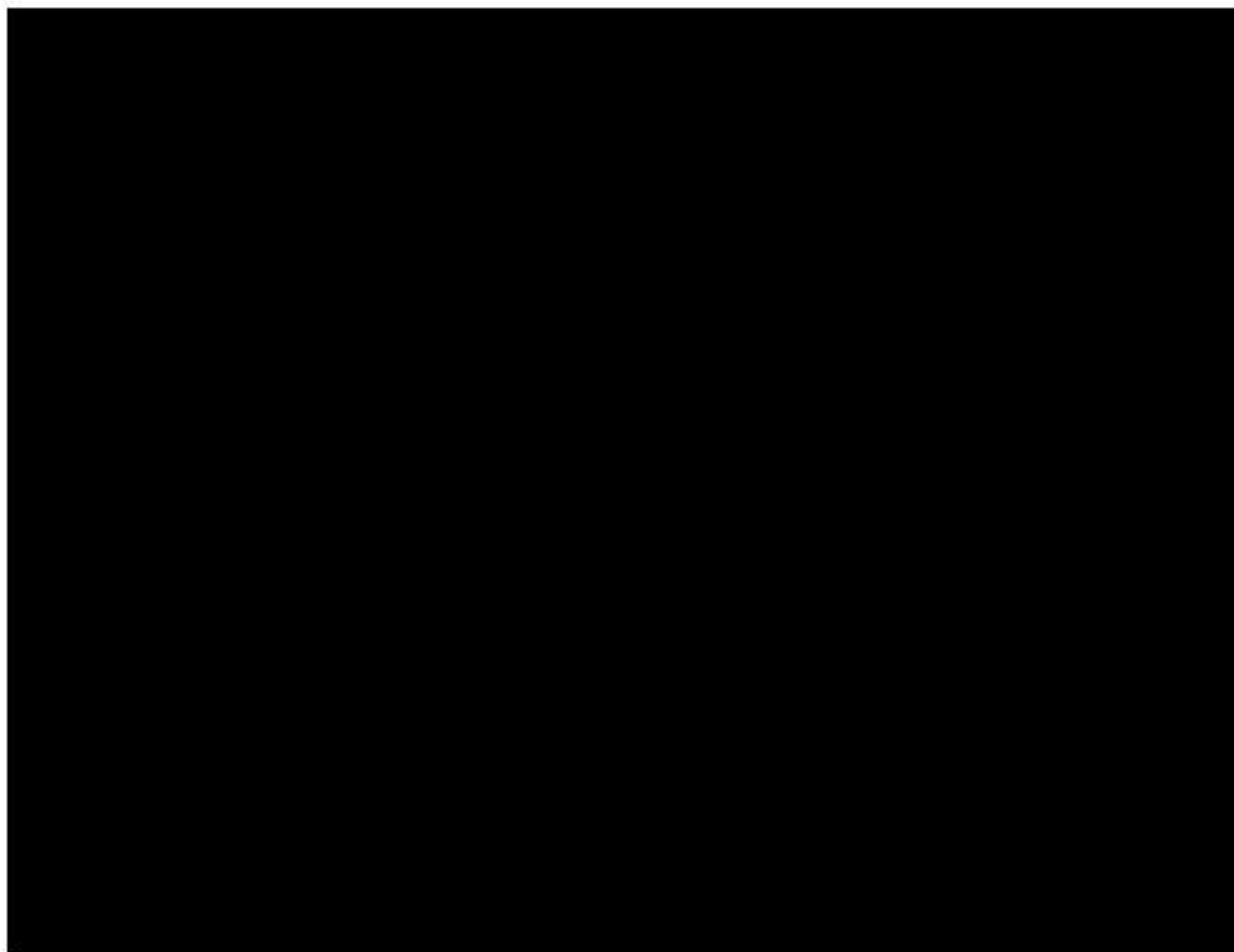

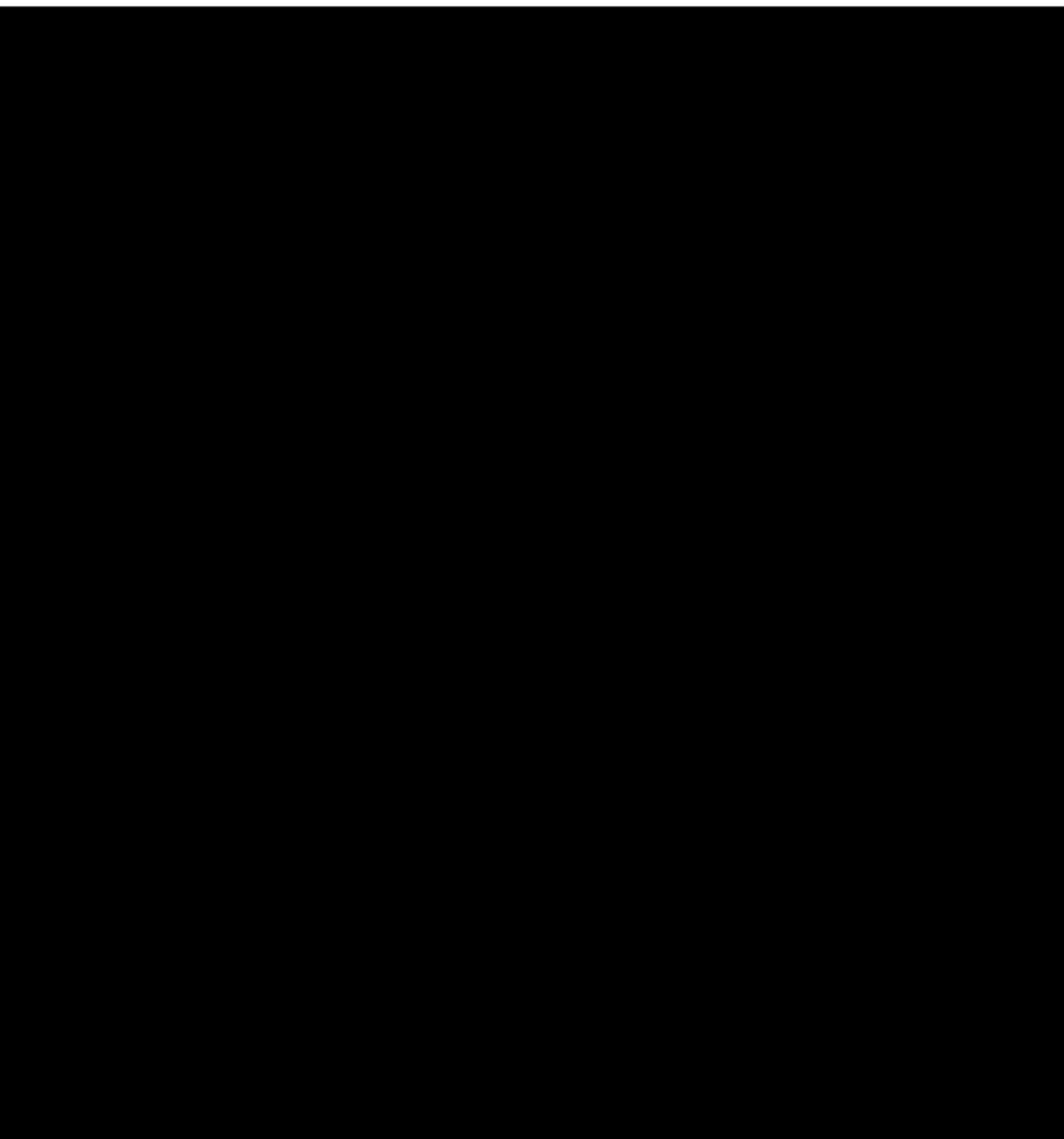

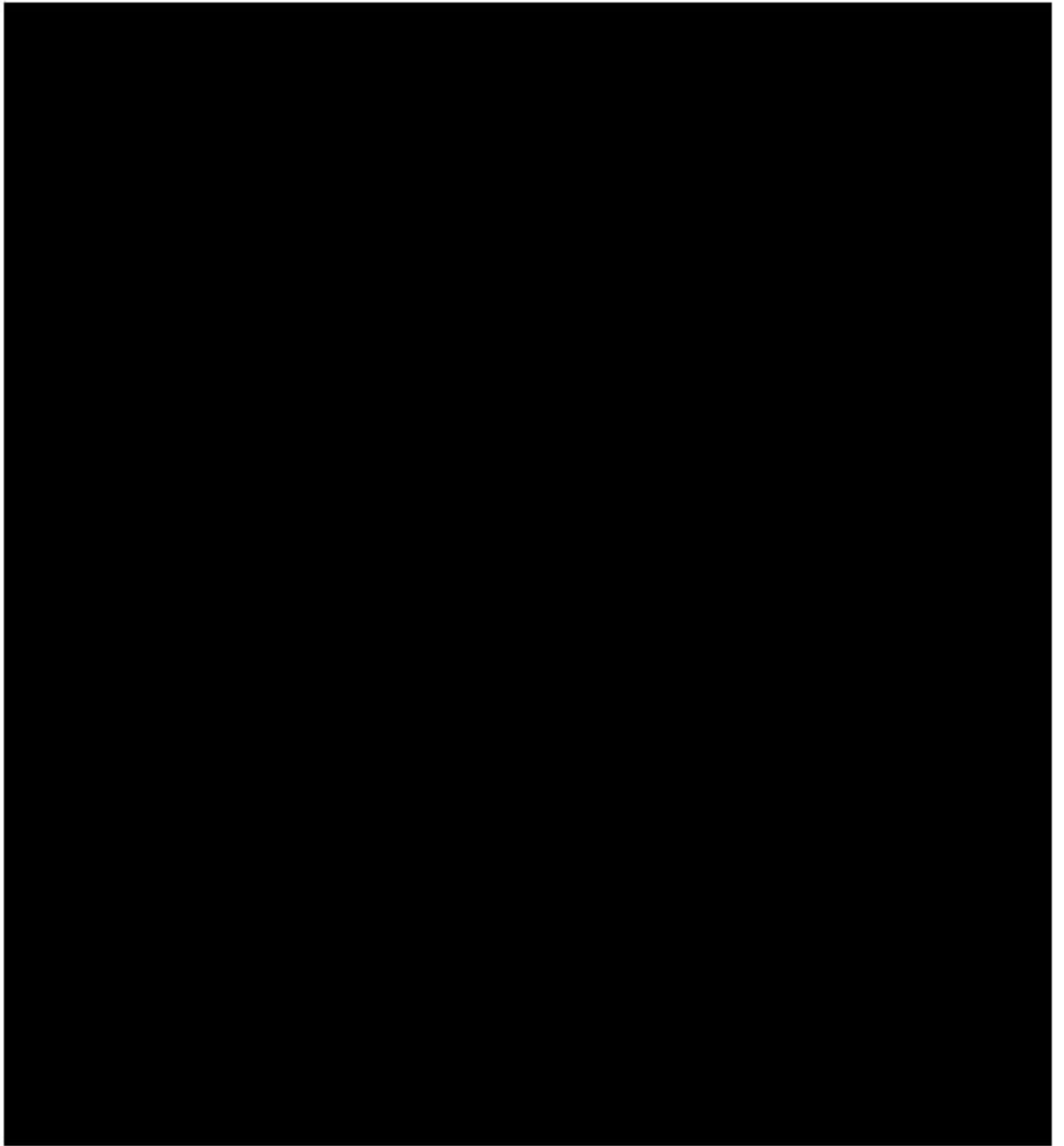

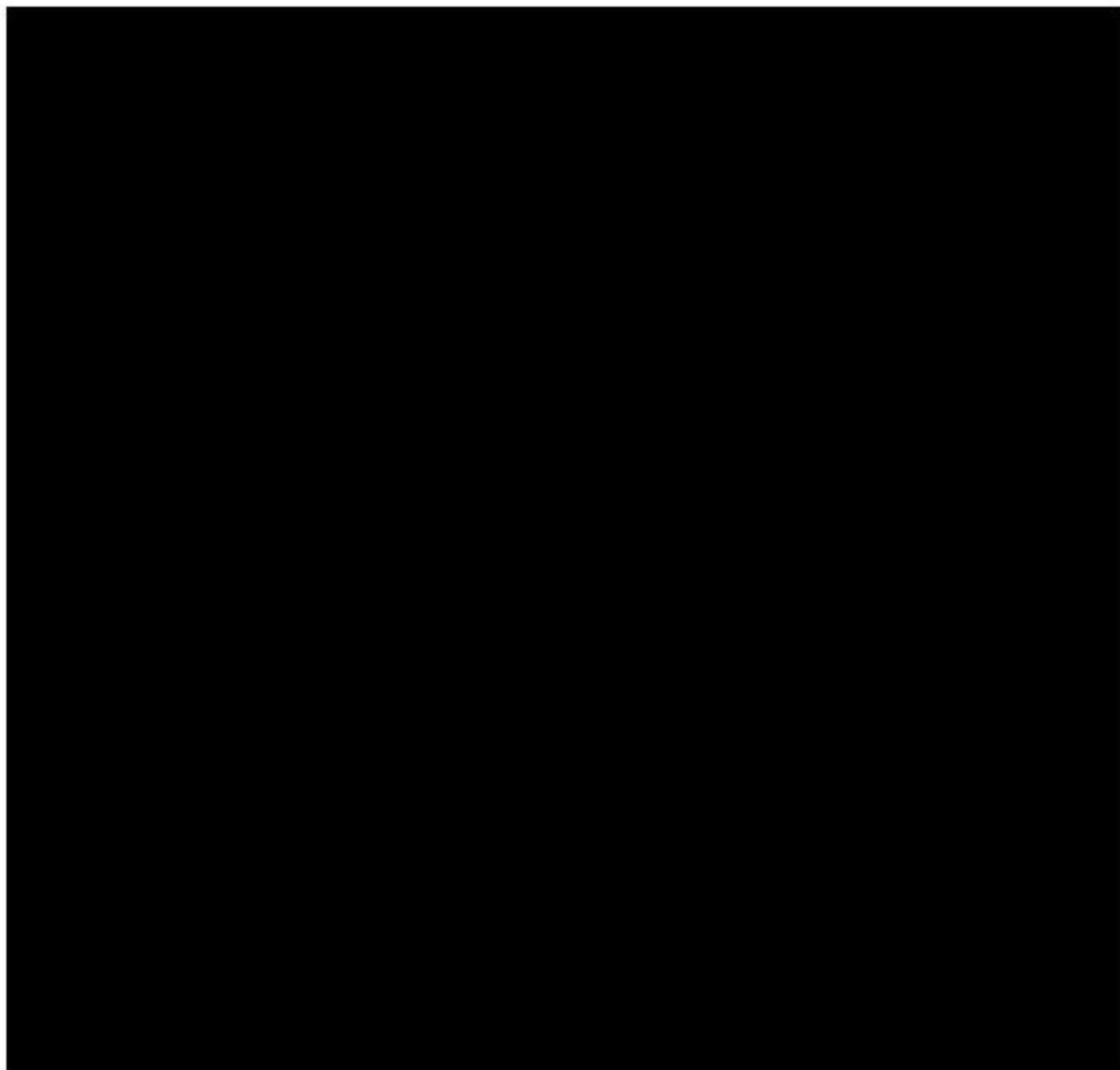

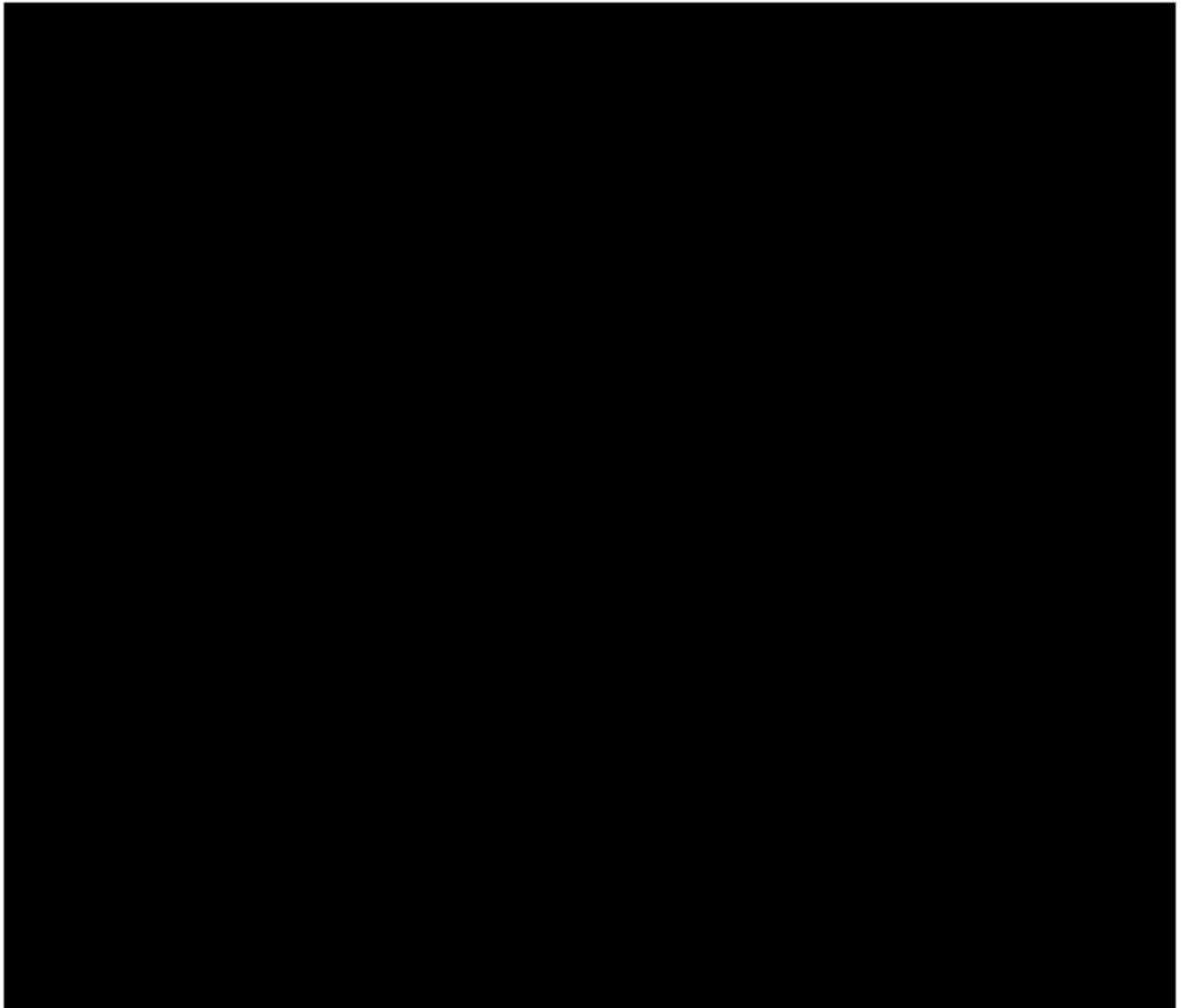

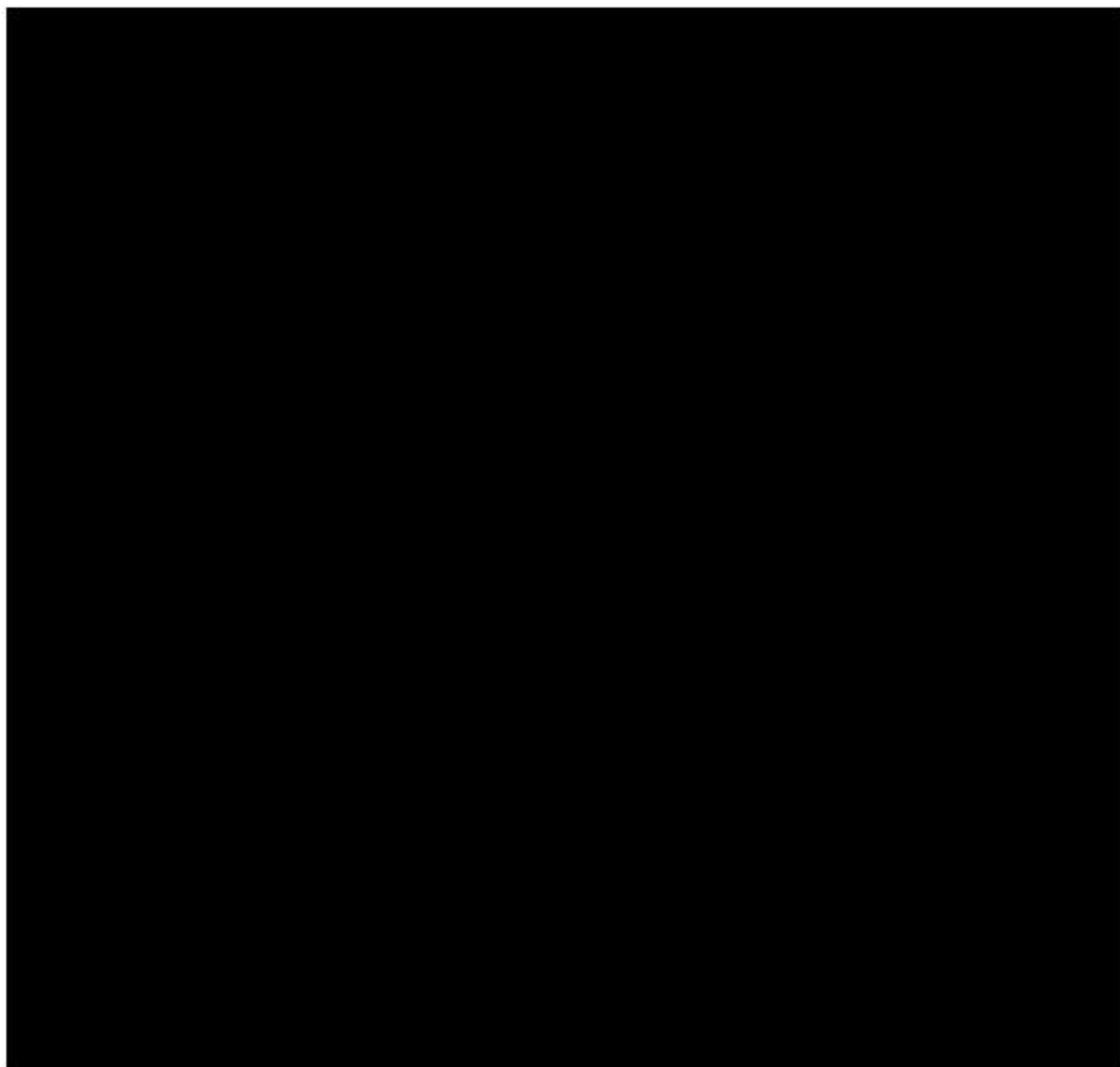

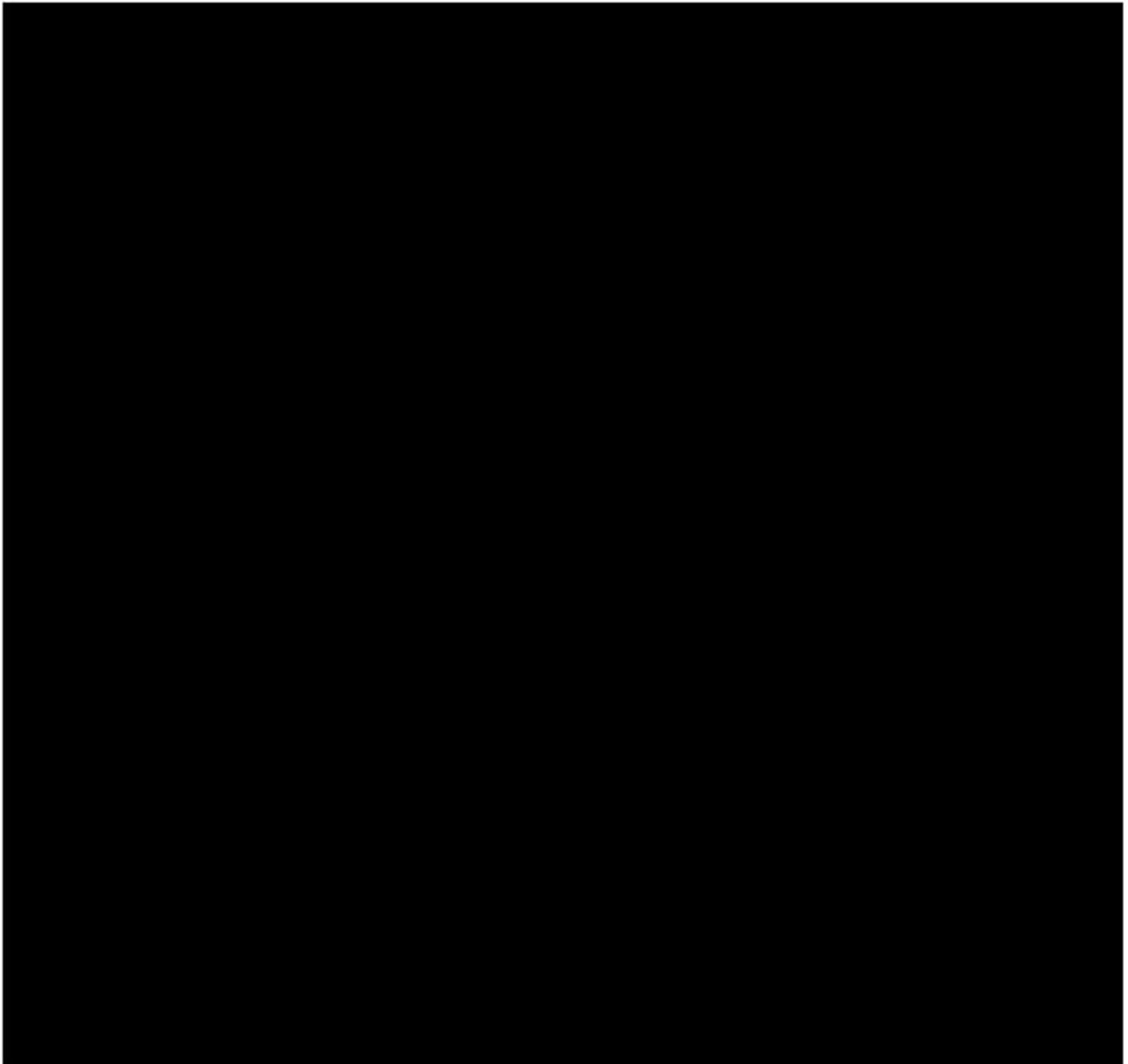

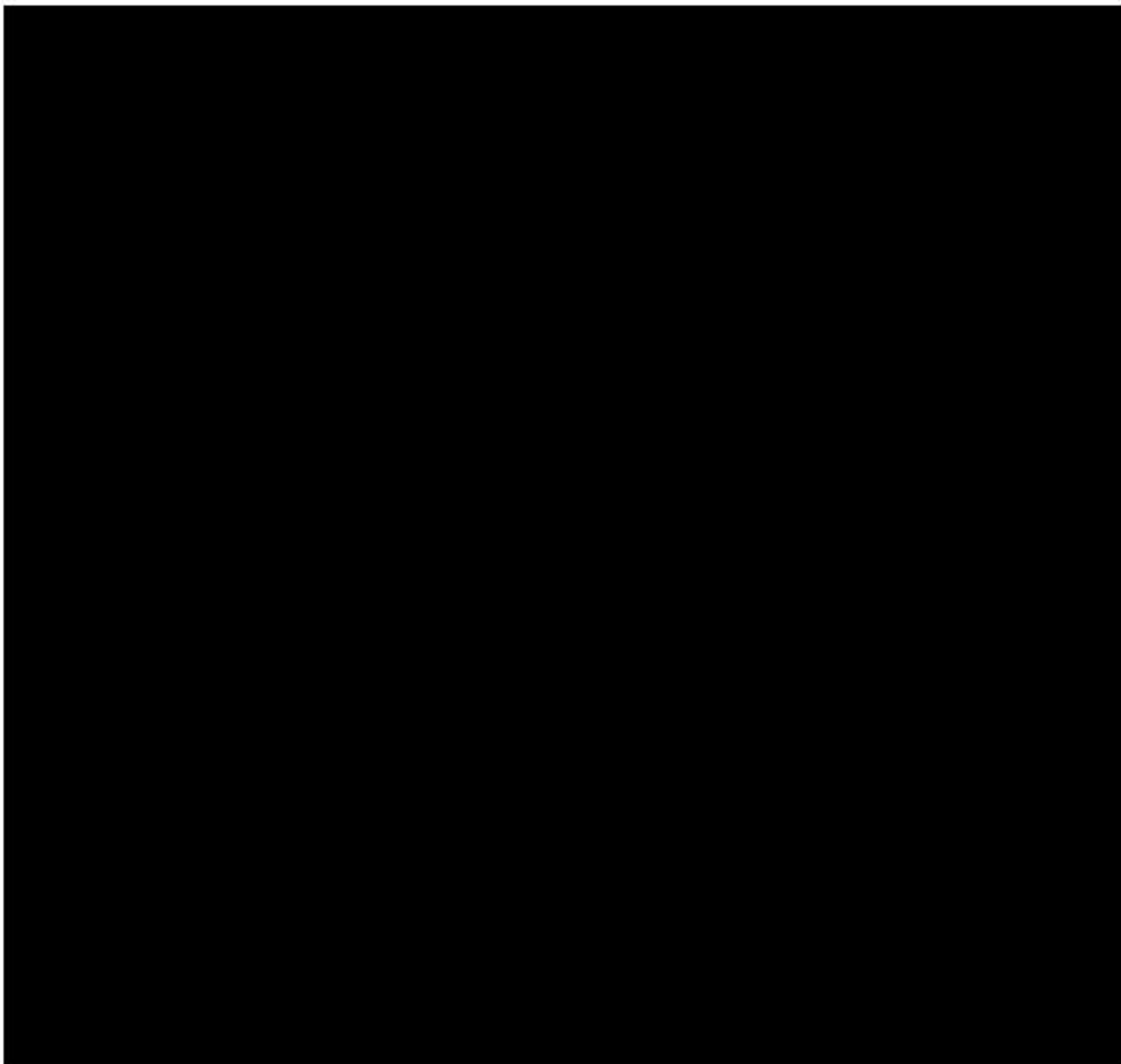

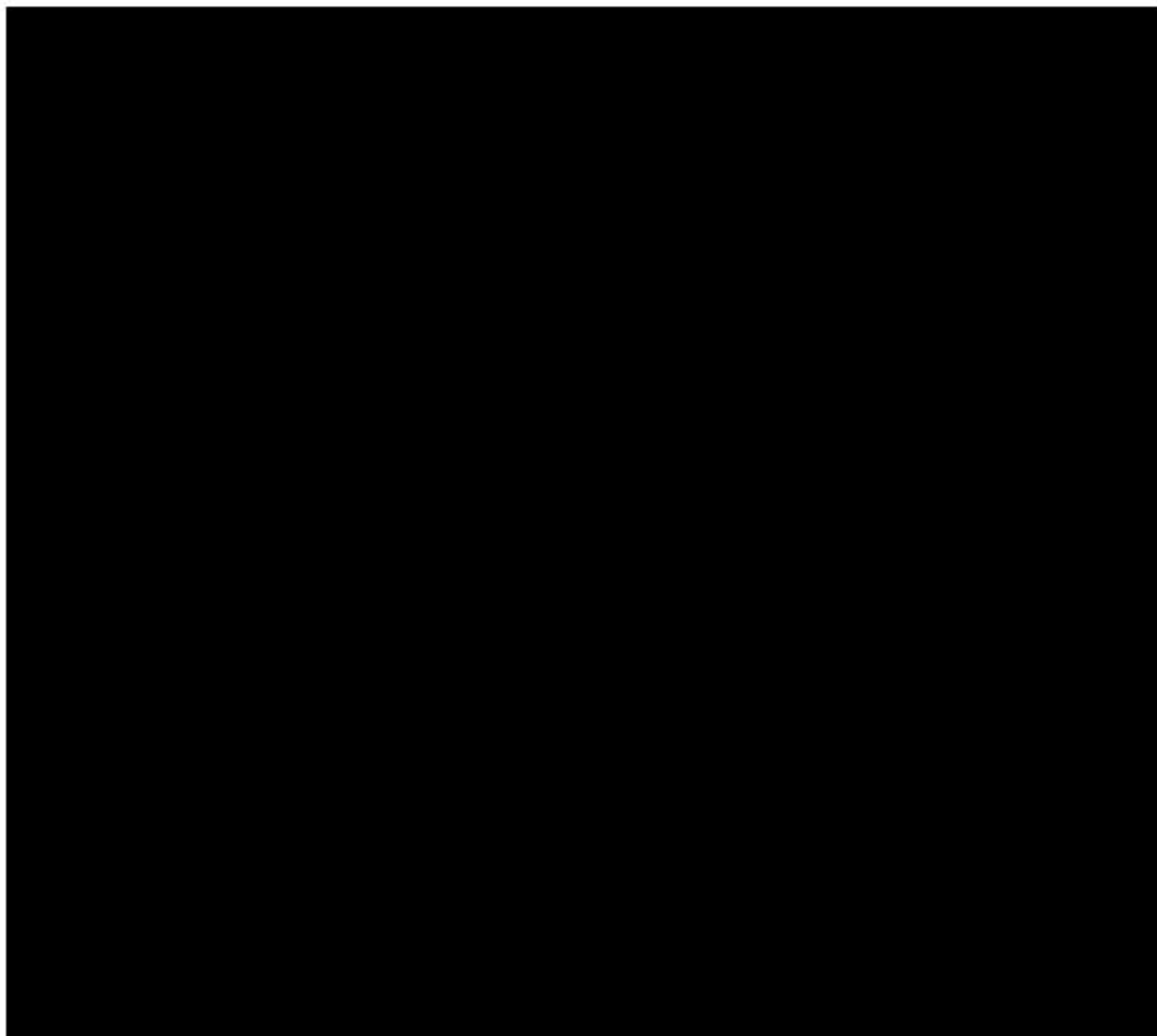

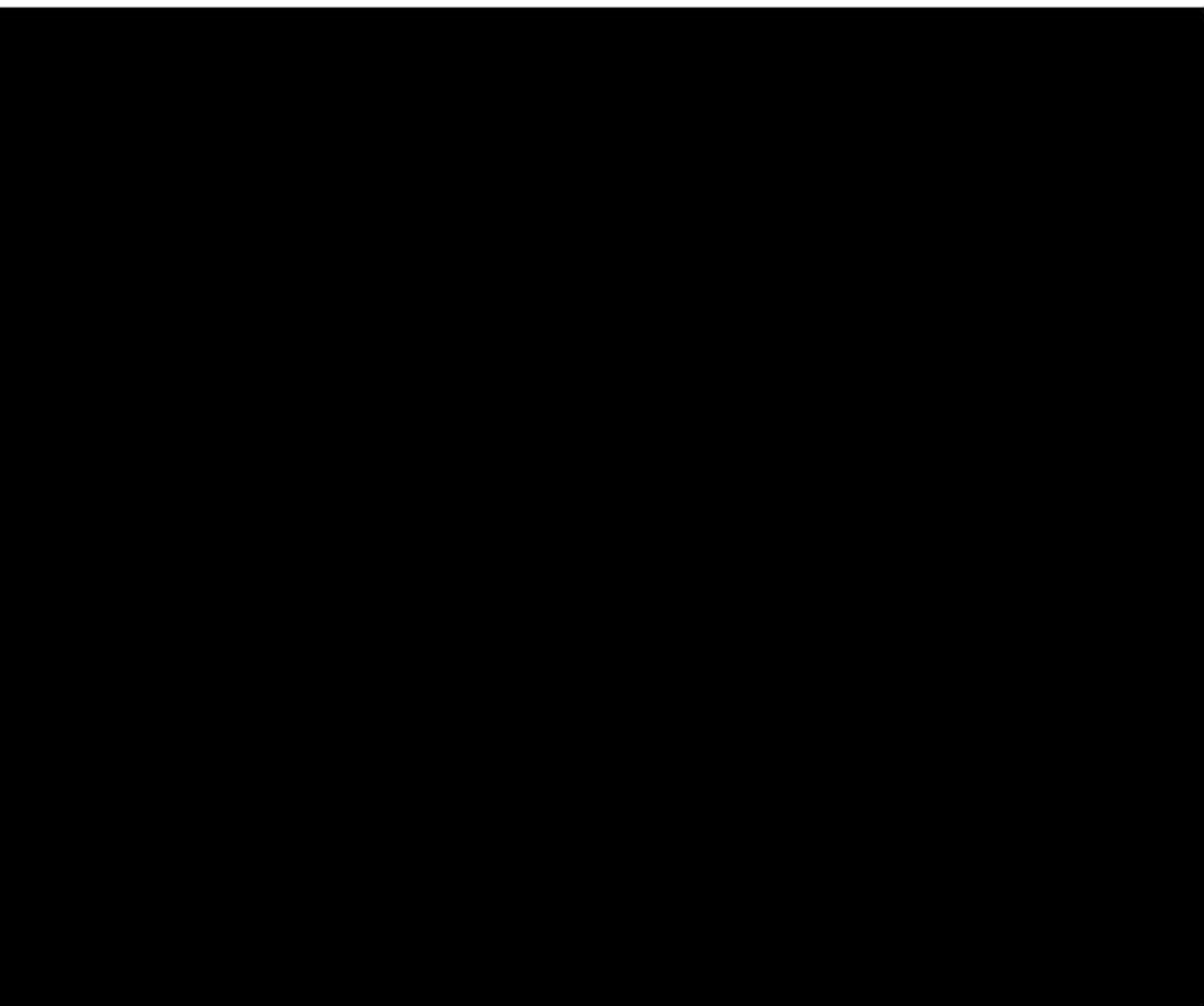

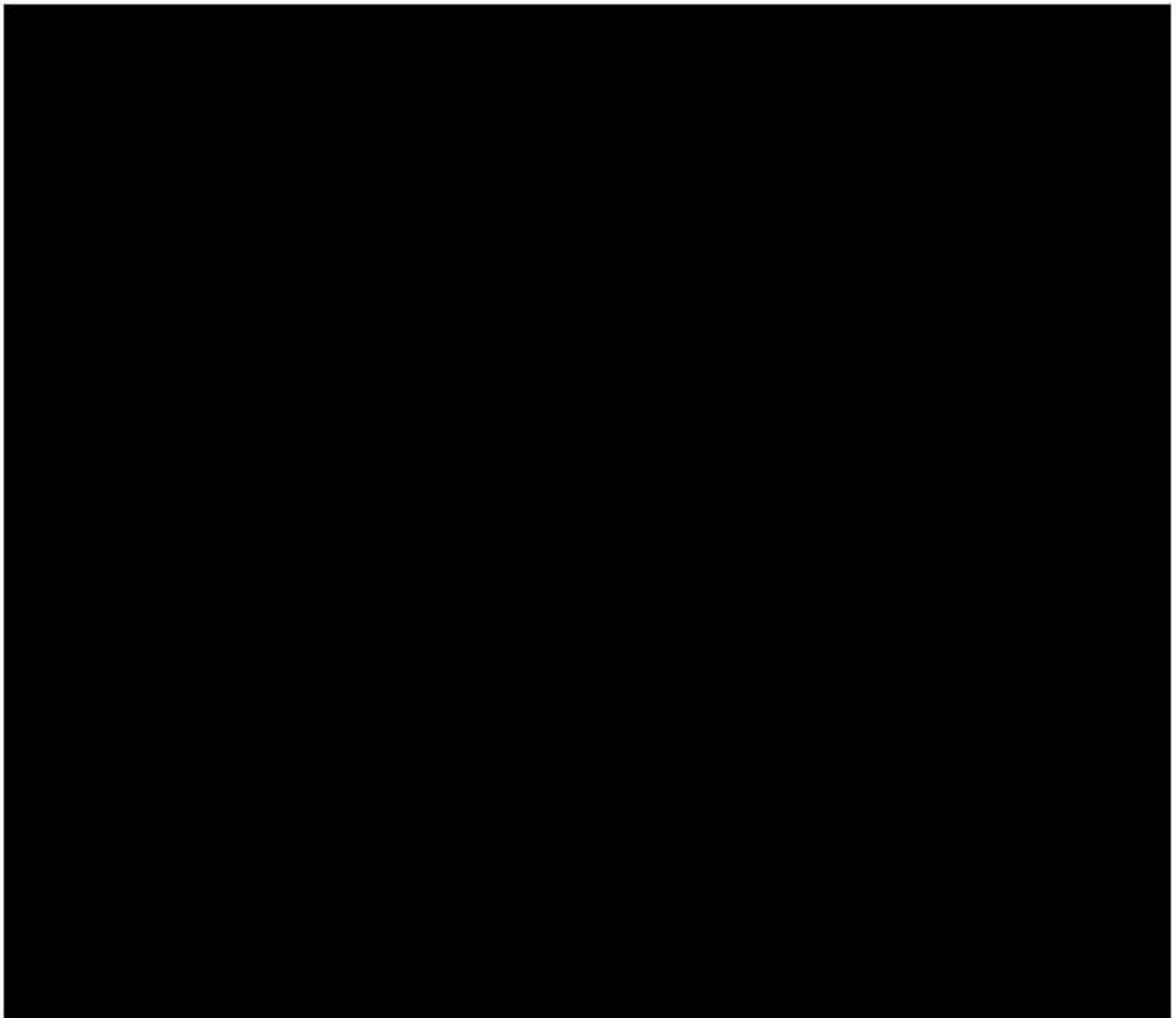

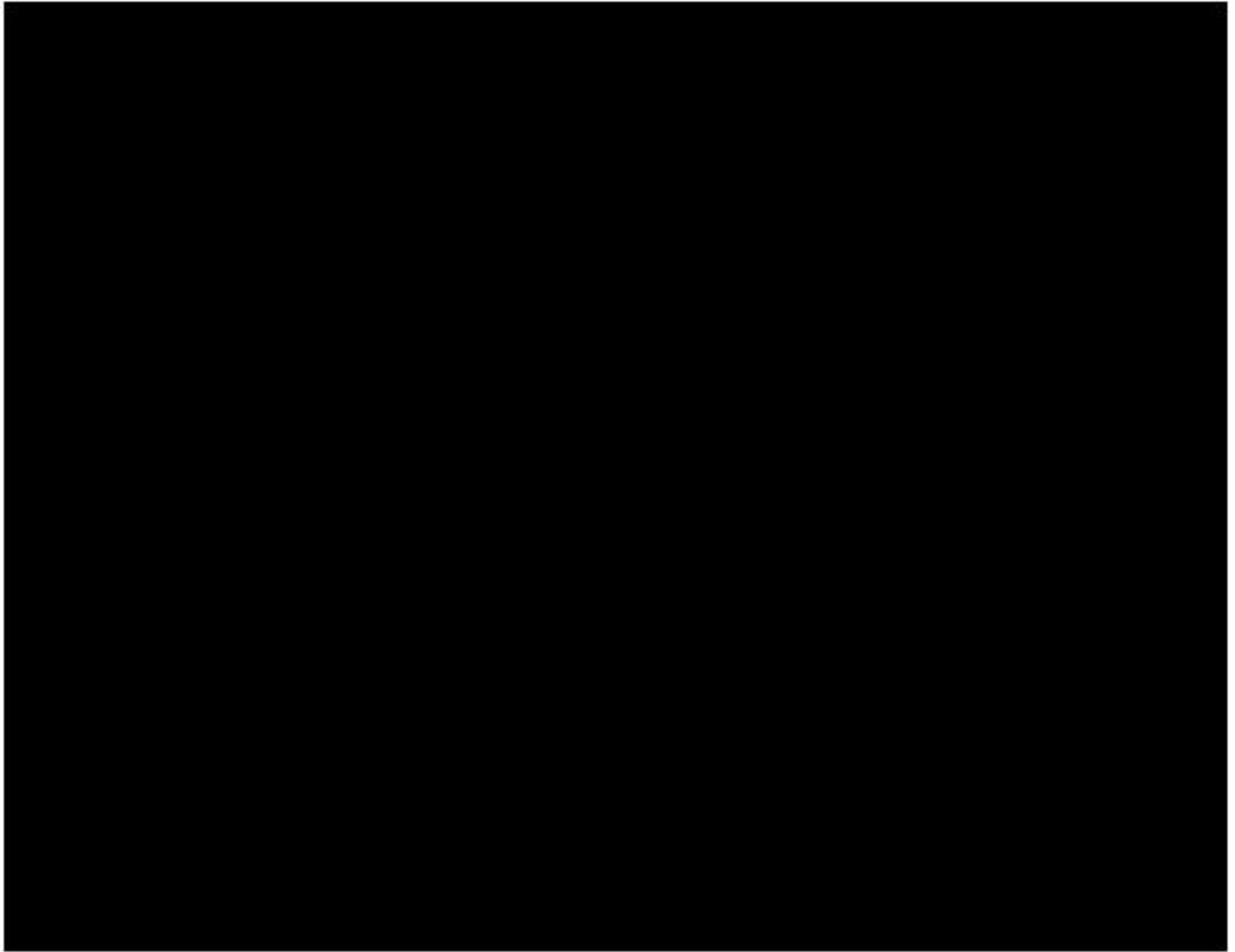

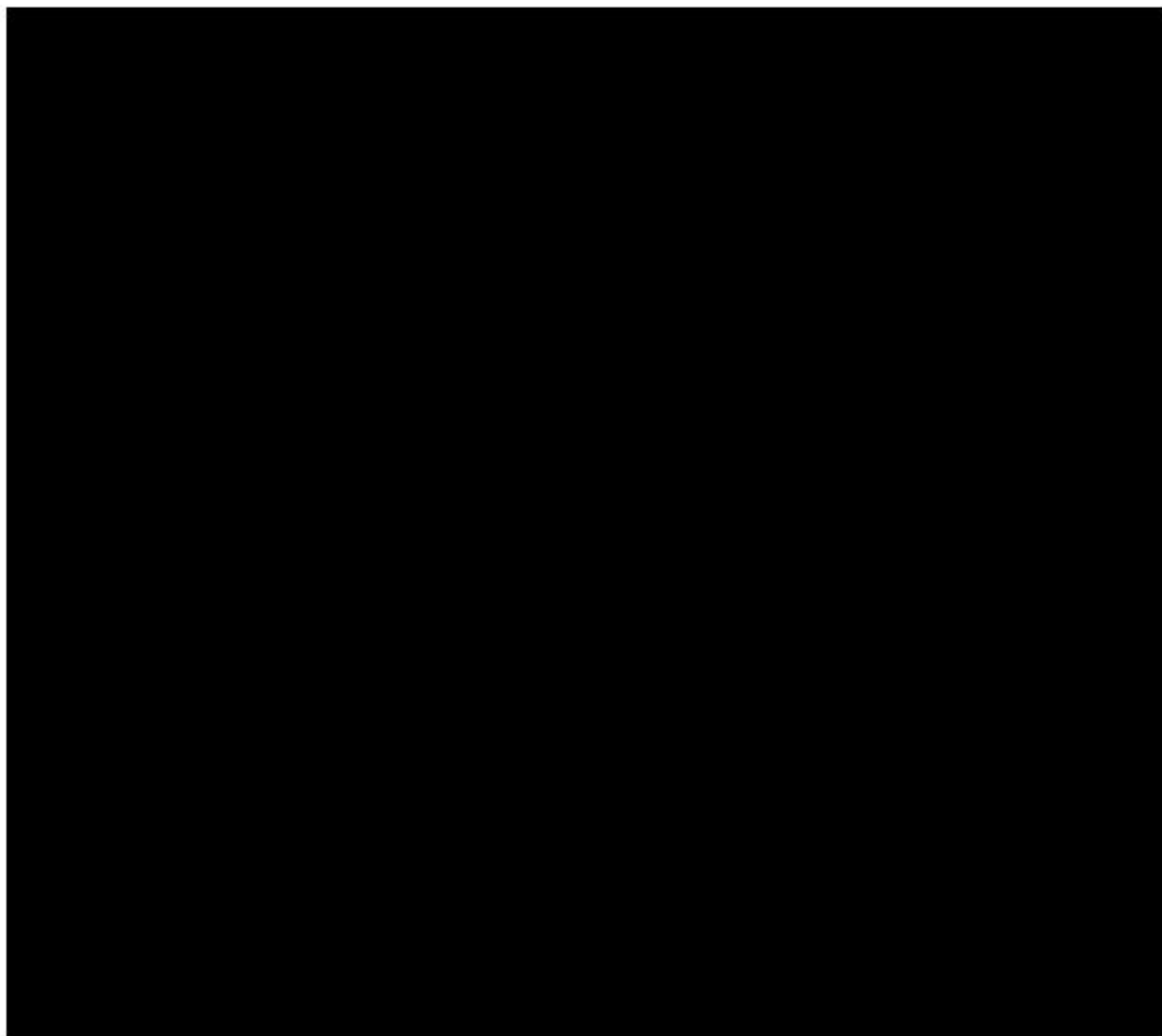

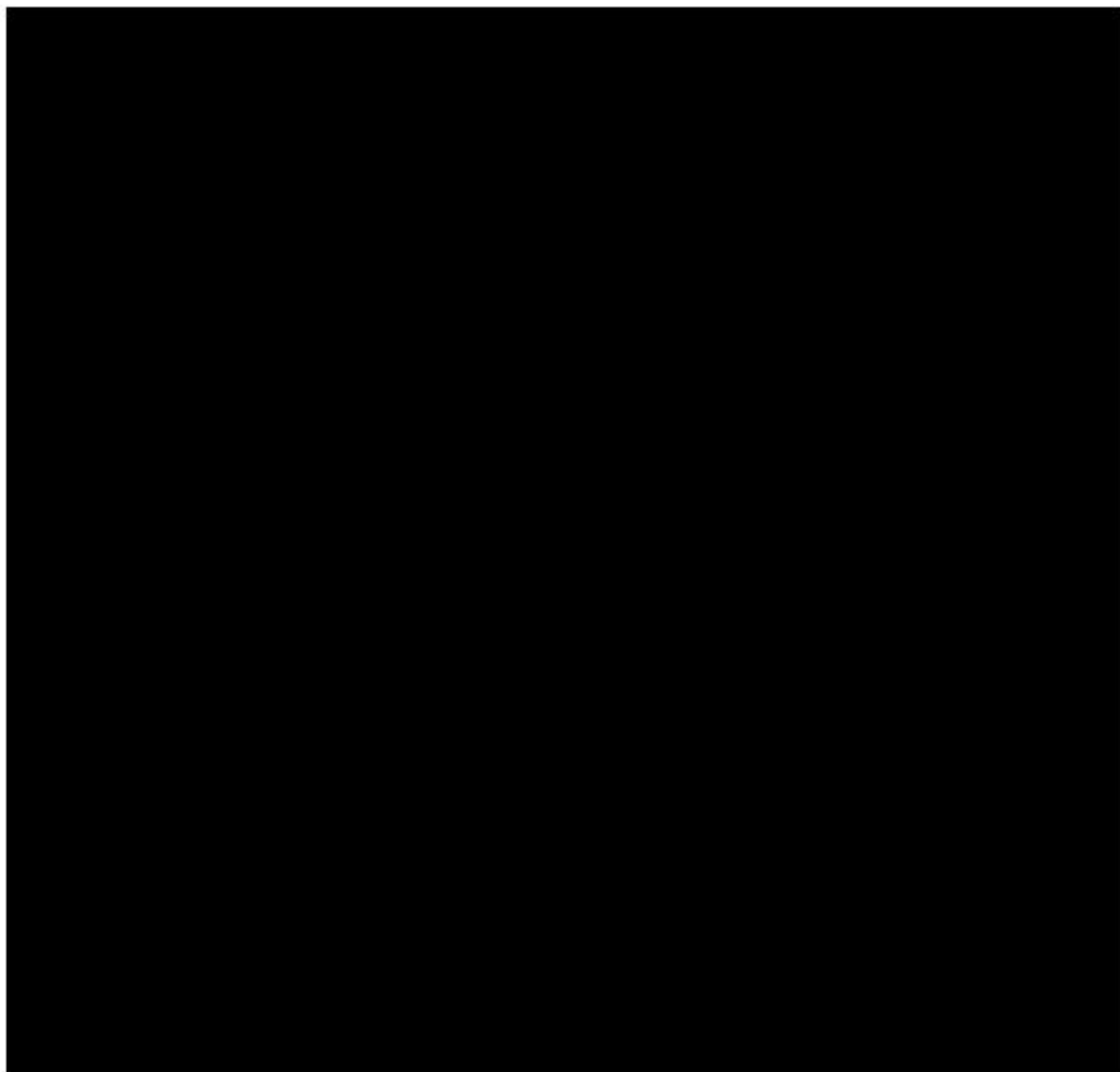

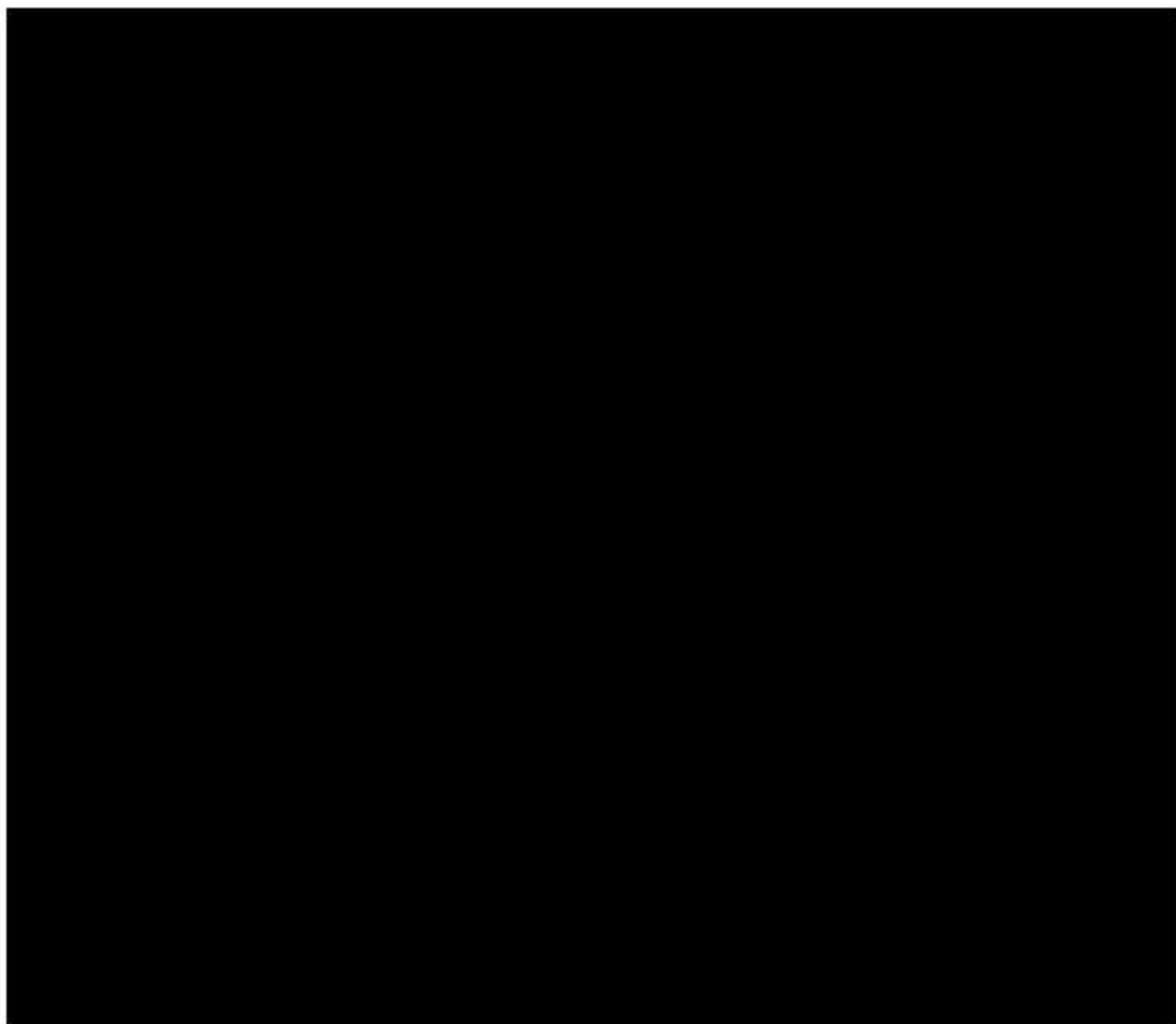

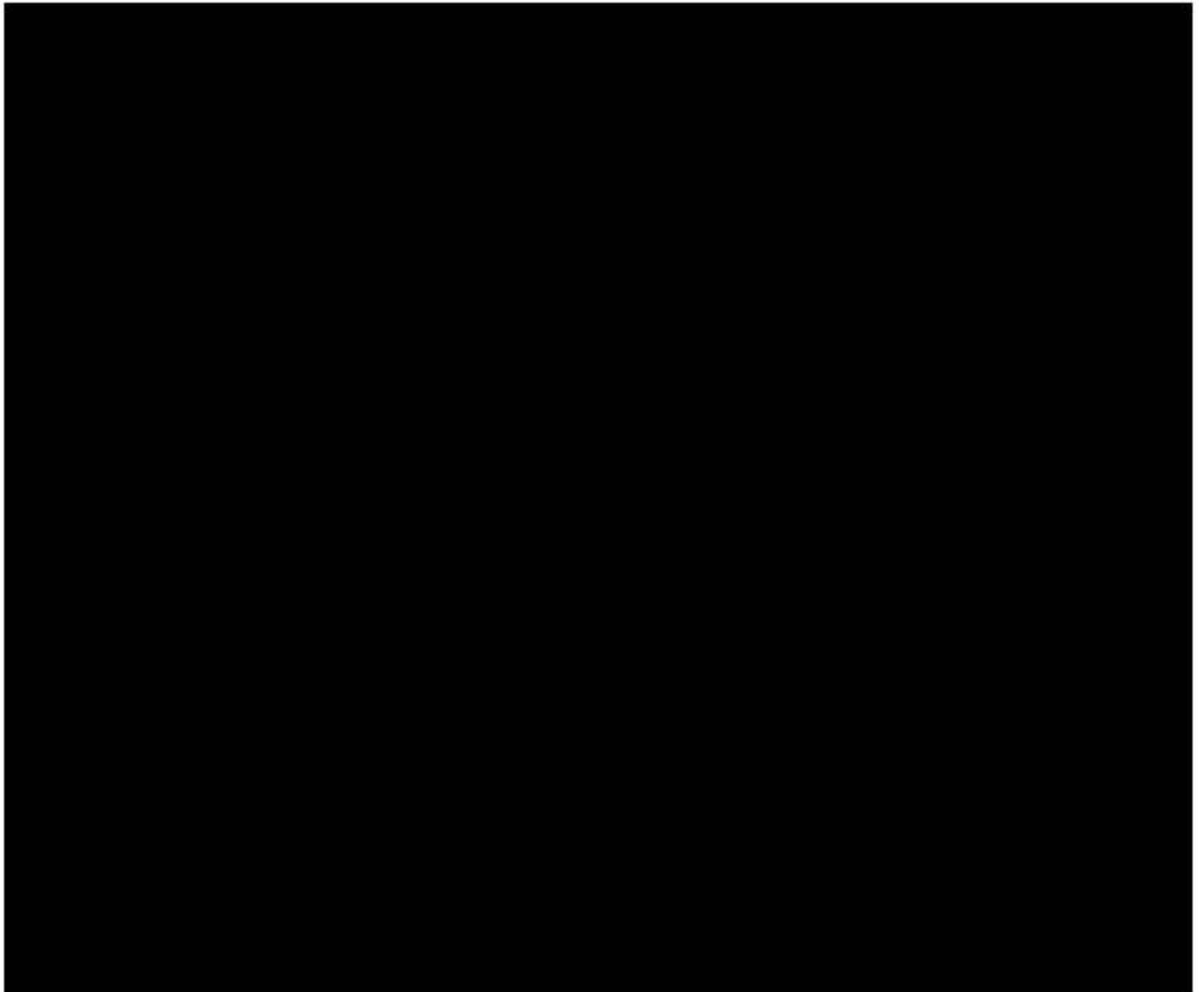

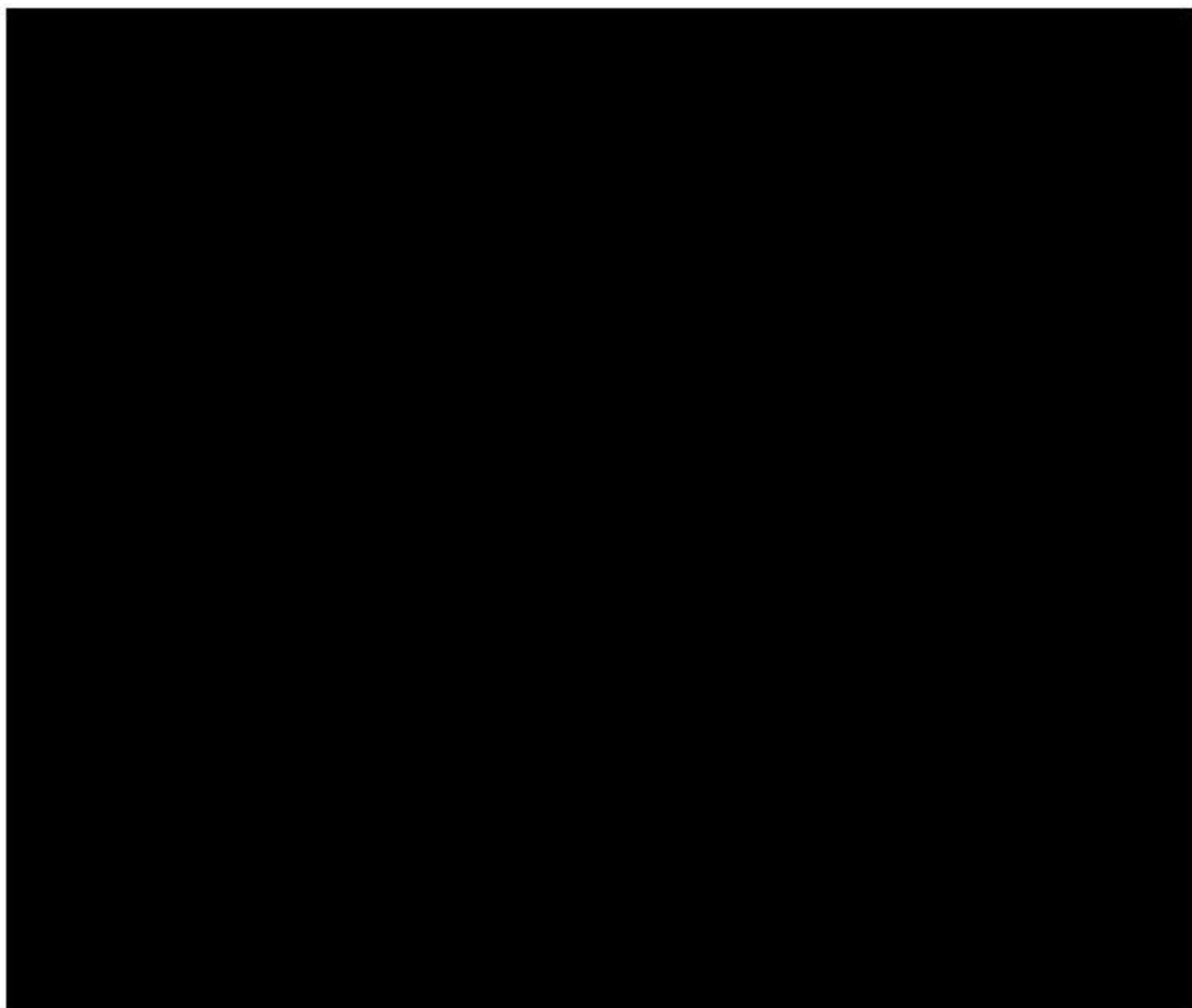

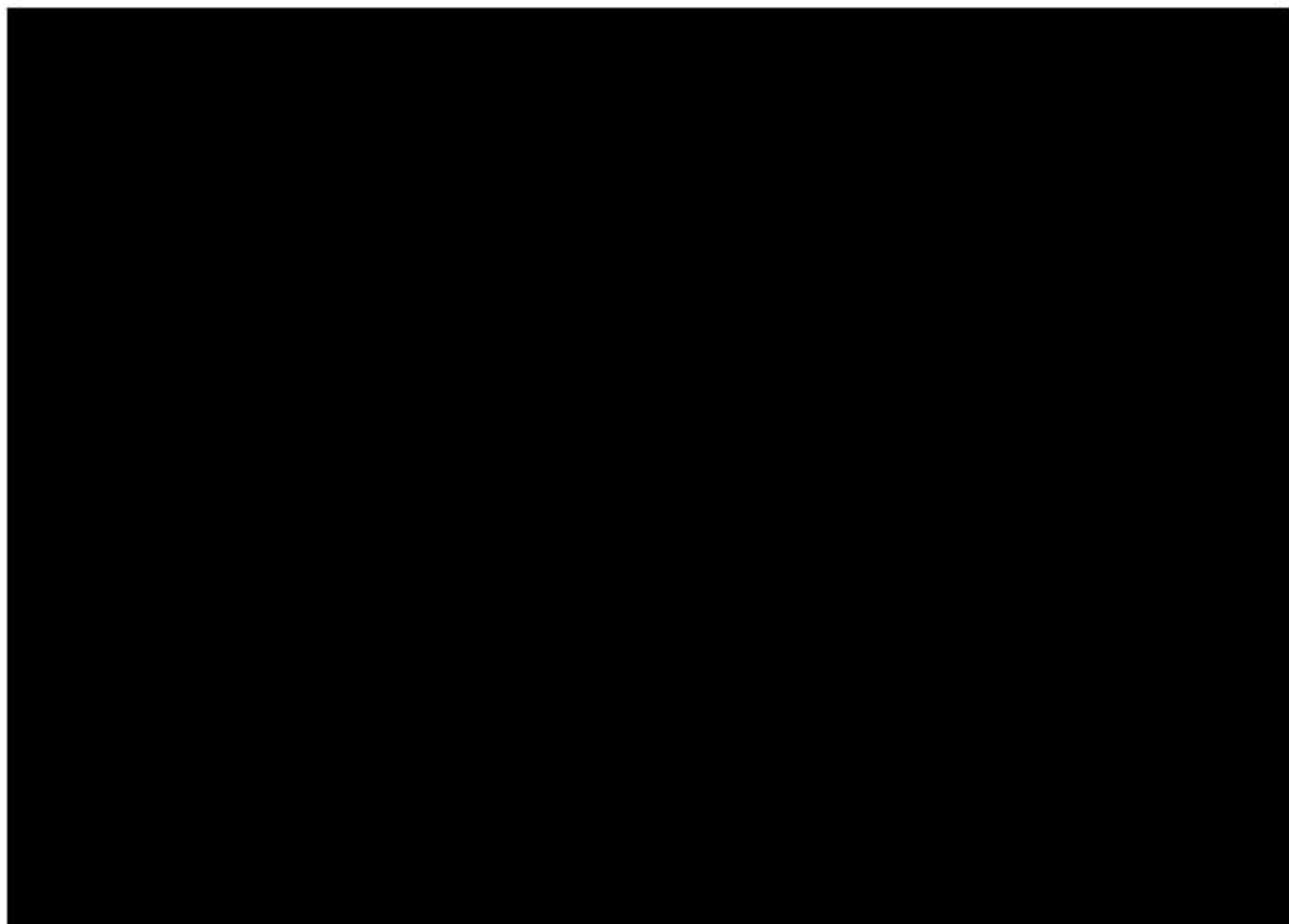

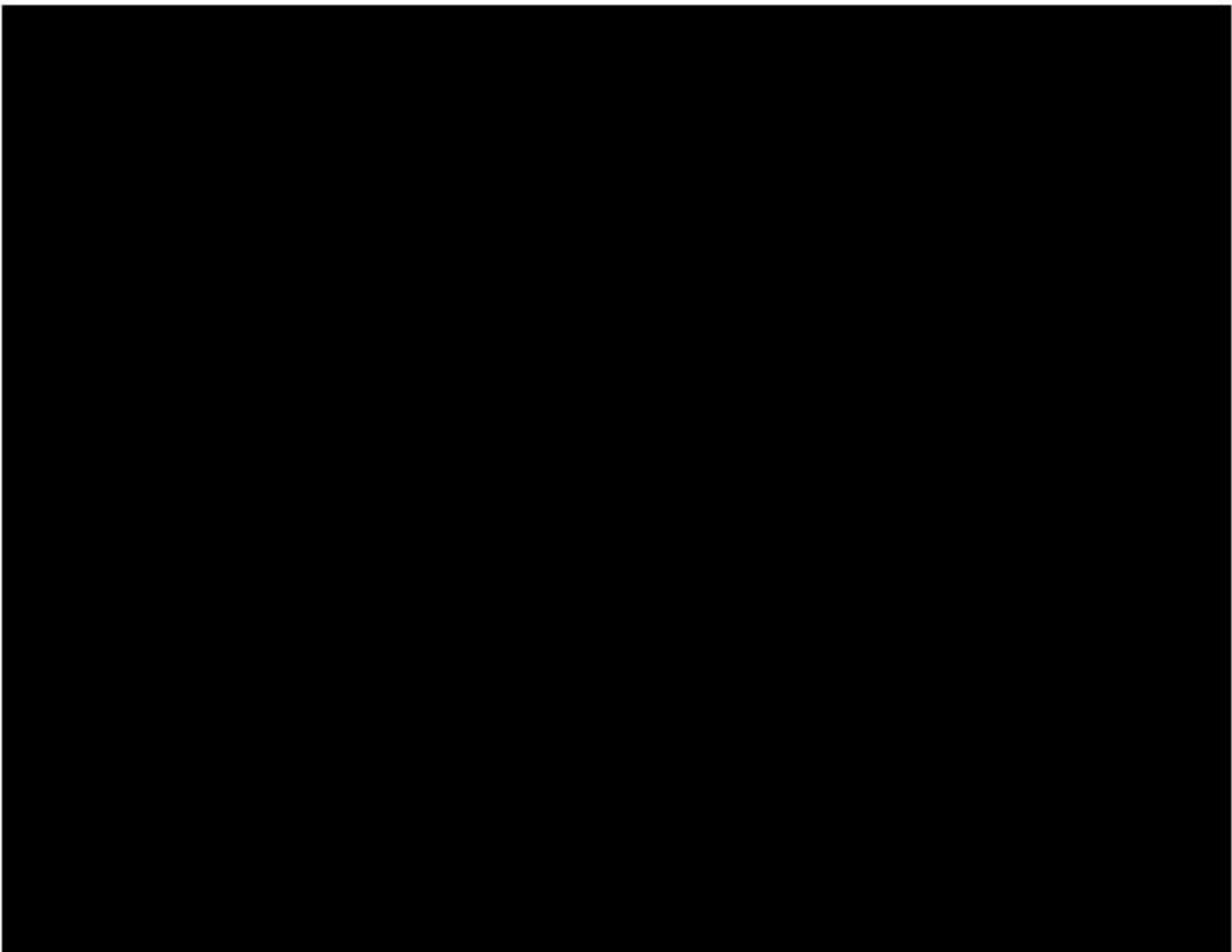

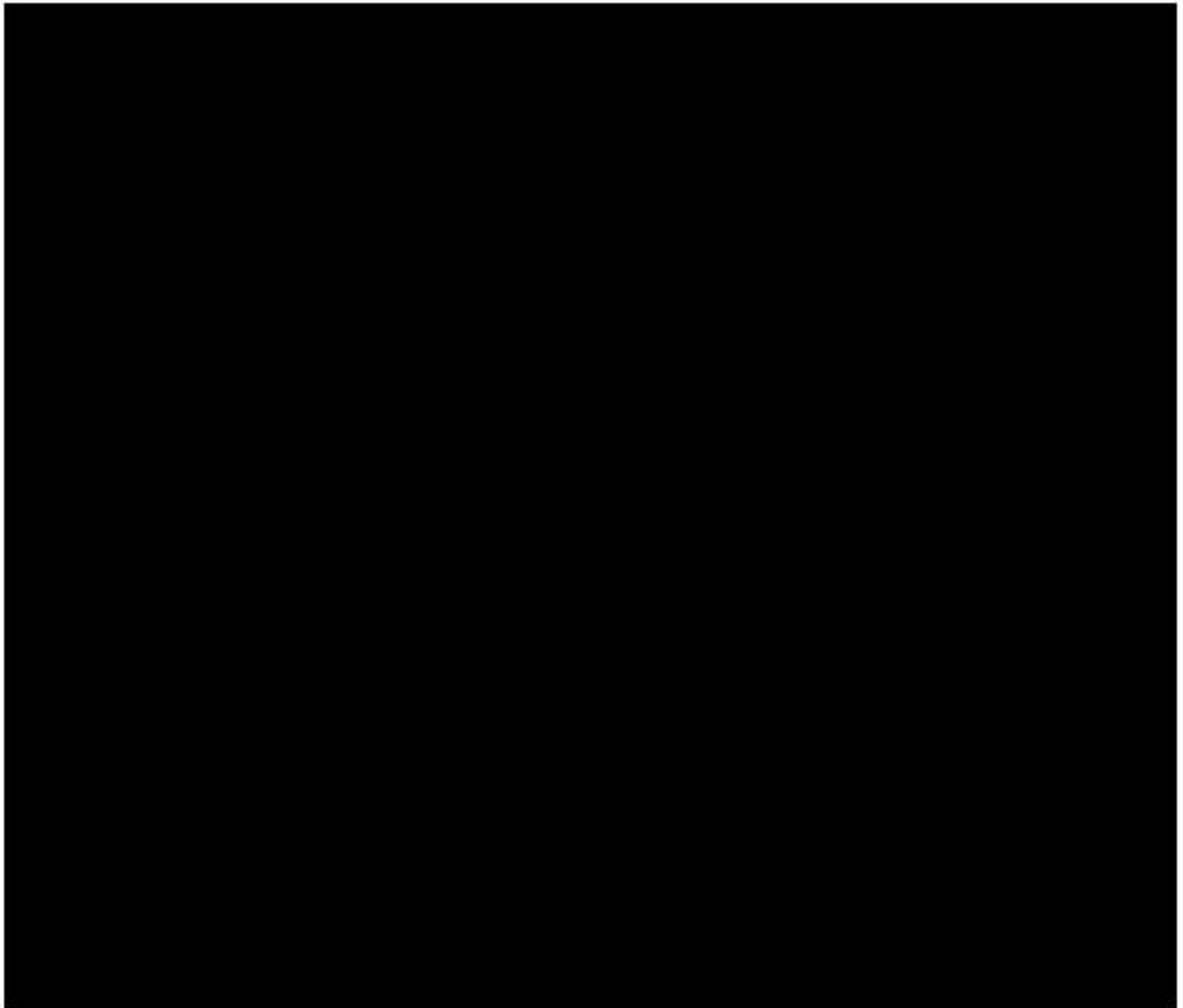

713. עניינים מדיניים

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אסקור מספר מאורעות הנוגעים לענייני חוץ. אתחיל מעידכון מדיני היפה לשעה שמונה בבוקר בדבר ההתפתחויות בלבנון, ההצעה הצרפתית שהועלתה וכיוצא באלה.

מאז ה-23 במאי חודשה ההידרדרות בשטח עצמו. היו גם מקרים של התנגשויות, הן בביירות והן בצידון, בין כוחות פרו-סוריים ומתנגדיהם. על אלה הופיעה תופעה חדשה שלא הייתה מקובלת במלחמת האזרחים בלבנון: המדובר הוא בהתנגשויות בחייהם של אישים לבנוניים או בני משפחותיהם, פציעתו של

ארה, המועמד המתחרה לסרקים לתפקיד הנשיאות, וכן הרצח של אחותו של ג'ונבלט. אלה הן דוגמאות, וייתכן שיאותרו ויצומצמו וייתכן שיתפשטו. אבל עם ההודעה של ג'ונבלט הקורא להבלגה ושלא להגדר אחרי נקמה לרגל רצח אחותו, יש סברה שבכל-זאת הגורמים הקיצוניים ינצלו את המקרה כדי להחריף את האלימות.

שד המטטרה ש. הלל:

האם היה זה מקרה או זה מראה על מגמה?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אין ידיעה שהיתה פקודה מאיזה מרכז מנחה. אבל עובדה היא שהיו שני מקרי-רצח, אמנם שניהם לא היו כנגד מוסלמים, אחד כנגד נוצרי והשני כנגד דרוזי, שהיתה קרובה למחנה הרדיקלי, הקיצוני.

נמשכת הקפאה יחסית בפעילות הסורית הצבאית. כאמור הדגש הוא על "יחסית" ולא על "הקפאה". איני מוציא מכלל אפשרות שלרגל חוסר האונים של סוריה לפתור את הבעיה באמצעים המוגבלים הצבאיים שלה, שהפעילה אותם עד עתה, תצטרך לפעול בעתיד בין שתי אפשרויות: האחת היא התערבותה הצבאית כדי להגיע לכלל הכרעה צבאית, והאפשרות השנייה - לנכונות לפשרות מרחיקות לכת יותר עם המחנה הרדיקלי תוך השפעה על המחנה הנוצרי לקבל את הפשרה, על-מנת להגיע לאיזו שהיא רגיעה, כמובן על חשבון הנוצרים, וזה בעיקר נוכח העובדה שגורמים ערביים אחרים - והדגש הוא על לוב, עיראק ומצרים - כל אחד בצורה אחרת, מעודדים את הרדיקלים ומכבידים גם על הנוצרים וגם על הסורים.

(עד כאן רשם י.מ. מכאן ל.ד.)

לכן עתה, אולי בעקבות חידוש מנדט האונדו"ף תוכל סוריה להתפנות אם תרצה, להחרפת המעורבות הצבאית.

סרקיס, שהוא הנשיא המיועד, פתח בפעילות. הפעילות מכוונת להגיע להבנה גם עם הנוצרים התומכים בו וגם עם הרדיקאלים, כנראה עוד לפני שפרנג'ייה יתפטר והוא יכנס לתפקידו. זאת כנראה מתוך הנחה שאם הוא יכנס לתפקידו לפני הפסקת אש ממשית, הוא עלול להכנס למצבו של הנשיא פרנג'ייה ולאבד את כוח המיקוח שלו כמחליפו של הנשיא. נמסר כי בפגישת סרקיס עם פרנג'ייה ב-25 לחודש, הביע פרנג'ייה נכונות להתפטר בכל עת שיתבקש, אבל לנו לא ידוע על כך שהוא ביקש מהנשיא פרנג'ייה להתפטר. בינתיים נערכים מגעים אינטנסיביים על-ידי סרקיס להפסקת האש ולמו"מ מדיני ביחוד עם השמאל, ואינדיקציה ראשונה על נכונות מצד הרדיקאלים התקבלה ב-25 לחודש, בהודעה האומרת כי המחנה הרדיקלי מוכן ללכת לקראתו אם הוא ילך לקראתם. הם מעבירים את סרקיס על שביקש מצרפת להקפיא יוזמה, מברכים על הצעתו להפסקת אש ולקיום ועידת שולחן עגול, אך מציגים תנאים לקיום התחייבויותיהם: השארת הכוחות הלוחמים בעמדותיהם הנוכחיות (כי כנראה שיש יתרונות לעמדות הטקטיות שיש בידי הרדיקלים), קיום ועידת השולחן העגול ללא תנאים מוקדמים, ויציאת הכוחות הסוריים מלבנון בהדרגה. (כאן יש שינוי מדרישות השמאל בעבר. עד להודעה זו הם דרשו כי הסורים יצאו לאלתר, ואילו כאן מדובר על פינוי מדורג). הרדיקלים מעודדים מאוד מהתמיכה שהם מקבלים מלוב, עיראק ומצרים (וכן אפשר להזכיר כאן את אלג'יר שיצאה בהתקפה חריפה מאוד על צרפת, בדבר נכונותה לשלוח כוחות ללבנון), כאשר אין ספק שהמחבלים ובני בריתם שואבים עידוד מקשייה והססנותה של סוריה כדי להגביר את ההסלמה וללחוץ על הסורים והנוצרים.

שלשום ואחמול היתה החרפה נוספת בפעילות הצבאית כששני הצדדים החלו משתמשים בשיגור טילים האחד כנגד השני. יחידות מצבא לבנון הנאמנות לנוצרים הפגינו את נמל האוויר של ביירות ואיימו להרסו אם לא יופסק ניצולו להספקת נשק במטוסים לשמאל.

שר הסעד ז. המר :

באילו סוגי טילים?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

אינני יודע, כנראה טילים קצרי טווח.

כמו-כן, יש הרעה ביממה האחרונה במצבם הצבאי של הנוצרים, והנוצרים נלחצים בקרבות באזור זחלה ובאזור טריפולי בצפון.

ראש הממשלה י. רבין :

זחלה מנותקת.

השר ג. האוזנר :

היכן היא נמצאת?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

זחלה נמצאת בקצה המדרון של לבנון, לעבר גבול דמשק-ביירות, בשיפולי הבקעה הלבנונית, שם יושב כעת הצבא הסורי. היא מנותקת מכל מגע עם הכוח העיקרי הנוצרי, אם כי בעבר, הם הצליחו להכריח פנימה מזון ותחמושת. באשר לדלק, כנראה שיש חרפה מסויימת.

ראש הממשלה י. רבין:

זחלה מנוחת כבד חודשים רבים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

באשר ליוזמה הצרפתית - להוציא חוגים ימניים ושמרניים בצרפת, והנוצרים בלבנון, נחקלה היוזמה הצרפתית בביקורת חריפה בצרפת מצד חוגים ליברליים, סוציאליסטיים וקומוניסטים. הם יצאו בביקורת פומבית בציבור ובעתונות. נראה שישנה גם אי-שביעות רצון בקרב חוגים במשדר החוץ הצרפתי בעיקר משום-כך שהמהלך הזה לא הוכן כהלכה.

ידוע לנו גם שבקרב ארצות השוק המשותף ישנה תרעומת על כך שצרפת החליטה מה שהחליטה מבלי להתייעץ אתן כלל, ומדינאים מערב-אירופאיים, לא צרפתים, הביעו דעתם כי ההצעה הצרפתית רק תסבך את המצב בלבנון. אני רוצה להזכירכם כי הודעתו של ד'אסטאן על נכונותו לשגר כמה גדודים ללבנון ניתנה בארה"ב, בעת ביקורו שם.

אין סימנים כי האמריקאים מתנגדים להצעה, אבל גם אין סימנים כי הם נלהבים ממנה. אני חושב כי הם מעריכים כמונו, כי בסופו של דבר, היוזמה הזו תוקפא.

באשר לארצות-ערב - ההתנגדות היא חריפה מאד. לא היתה מדינה ערבית, פרט לסוריה, שלא יצאה נגד היוזמה הזו. ובאיגרת רשמית למזכ"ל האו"ם מה-25 לחודש, תקפו האלג'יראים את היוזמה הצרפתית ורמזו כאילו על מזימה צרפתית-אמריקאית. כמובן שאיגרת התשובה הצרפתית מה-27 למאי דוחה את ההאשמות ומסבירה כי המניע הצרפתי נובע רק מהשאיפה לשמירת אחדותה ושלמותה של לבנון, וכי פירוש ההצעה הצרפתית היא נכונות לתרום חלקה למאמצים לייצוב הפסקת האש עד לאחר שזו תושג ורק כצעד זמני ומוגבל, ואם תחבקש על-ידי השלטונות המוסמכים ועל פי קונצנזוס של כל הגורמים המעורבים. הערכתנו היא שחילופי האגרות נובעים גם מטינה אלג'יראית נגד צרפת בנושא סהרה ולא רק מיחסם לעצם הרעיון. יש קצת מתיחות בין אלג'יריה ופריז, בגלל עמידתה של אלג'יריה לצדה של מרוקו בסכסוך בין מרוקו למאוריטניה על גורלה של סהרה. כשאלג'יריה מתכוונת בכך להמחיש גם את מנהיגותה בקרב הבלתי-מזדהות ואת כוחה בתחום זה, בעיקר לקראת

ועידת הבלתי-מזדהות שתתקיים בקרוב באלג'יריה. לאור התמונה המצטיירת עכשיו, אין סיכוי שההצעה תתקבל כקונצנזוס של כל הצדדים, לכן אין סיכוי שההצעה תתקבל. כאשר אפילו רה"מ, שהוא בין המתונים, הביע התנגדותו למעורבות הצרפתית, ובמצב זהיום מוכרח להיות הסכמה גם של הנשיא וגם של רה"מ שהם נציגי הגופים הגדולים בלבנון.

השר ג. האוזנר:

האם היו תגובות סובייטיות?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

התשובה היא כן ולא. אני עוד אגע בזה.

הסורים לא התבטאו בפומבי ולא רשמית. ההערכה היא, שבדיעבד, הסורים היו רוצים בכך, מבלי שיתנו את הסכמתם הרשמית לכך. נראה לנו, שמצד אחד הם עדיין זוכרים לצרפתים את המנדט הצרפתי והשלטון הקולוניאלי ואינם רוצים בכך, אך מצד שני, ייתכן וחושבים כי הצרפתים יתנו גיבוי לכניסה סורית בכוח רב יותר מבלי שלישראלים תהיה אפשרות להתערב, או שיתכן וכניסתם תתן להם אפשרות לצאת לגמרי מלבנון.

אני אישית אינני מאמין כי הצרפתים יבואו ויכול להיות כי הצעת נשיא צרפת נבעה יותר משיקולים פנים-צרפתיים, אם כי התרגיל עלה לו ביוקר, למרות האהדה של הכמורה והימין.

ראש הממשלה י. רבין:

גם ההצעה על שליחת 3,000-5,000 חיילים לא נראית מעשית. הם היו נאכלים שם.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לכן אנו גם חששנו כי מטרת כניסתם היתה בין היתר, לתת גיבוי לסורים להכנס בכוח צבאי רב יותר, מבלי לתת אפשרות לישראלים להתערב.

עכשיו, אנחנו החלטנו לא להתערב בנדרון, מתוך הנחה שאיננו צריכים להיות הקופצים בראש. בכלל, העניין הוא מאוד ספקולטיבי, כי מצד אחד, טענו נגד העולם הנוצרי על הפקת אחיהם הנוצרים בלבנון, ומצד השני, משמדינה נוצרית מתכוונת להושיט עזרה לנוצרים בלבנון, האם יאה לנו לבוא ולטעון נגד. כאשר, מה שלא נגיד, יבואו אלינו בטענות והאחריות תהיה שלנו, ומה שלא נגיד, יהיה רע. לכן התגובה שלנו היתה אי-תגובה, על-מנת שלא נוכל להיות מצוטטים, לא בעד התערבות צרפתית ולא נגד. אם יחול שינוי לרעה במצב, כמובן שנצטרך לקיים התייעצות ואולי אפילו לכנס ישיבת ממשלה מיוחדת, אבל אינני צופה התפתחות דרמטית.

ראש הממשלה י. רבין:

שינוי במצב, הווה אומר, כניסת כוח צרפתי.

שר הדתות י. רפאל:

נאמר כי יש יוזמה סובייטית להקמת כוח בינלאומי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לפי שעה אין סימנים של כוח מולטי-לאומי, רב-לאומי המתארגן לבוא לעזרת לבנון. נראה שהדבר נובע מחשש שבכוח כזה יהיו כלולות גם מדינות קומוניסטיות. כי גם אם לא תשותפנה בו ארה"ב ובריה"מ, הרי קיימות פולניה, הונגריה ורומניה, אשר יכולות להיות מוזמנות בדיוק כמו צרפת ואיטליה.

באשר לליגה הערבית - הליגה הערבית רוצה כל הזמן לשלוח כוח בין-ערבי - וזו יוזמתו של מחמוד ריאד שהוא מזכיר הליגה הערבית, אך לזה התנגדו גם סוריה וגם המזכלים. אולי הם היו מסכימות לזה אם אפשר היה לשלוח כוח בין-ערבי של המדינות הקיצוניות, אך שאר המדינות הכלולות בליגה הערבית לא היו מסכימות לכך.

מכאן לסיכום הדיון על המצב בשטחים במועצת הבטחון, שנסתיים כפי שזכור, לא בקונצנזוס ולא בהצבעה, אלא בהודעת היו"ר הצרפתי על עמדת הרוב, תוך הסתייגות מפורשת של ארה"ב בלבד. ואני רוצה להציג את התפתחויות הדיון.

אם כן, הדיון הסתיים לאחר 3 שבועות, ביום ד', ה-26 למאי, בהודעה הכוללת את הנקודות הבאות:

- א. הבעת דאגה חמורה לגבי המצב בשטחים.
- ב. קביעה כי אמנת גגנבה הרביעית היא ישימה משטחים הערביים הכבושים על ידי ישראל מאז 1967. (זו אותה אמנה האוסרת על שינוי דמוגרפי והקמת ישובים. אגב, אנו לא חתומים עליה ואחד הלחצים שמפעילים עלינו מזמן לזמן, מאז מלחמת-ששת-הימים ועד היום, הוא שאנו נחתום עליה. לנו יש הסבר ארוך ומסורבל מדוע איננו חתומים עליה, אבל הם החליטו כי האמנה הזו ישימה גם לגבינו).
- ג. קריאה לישראל להמנע מאמצעים הנוגדים את האמנה ולבטל את אלה שכבר ננקטו. (אגב, לפי זה, גם איחוד ירושלים תחת ריבונות ישראל הוא בלתי-אפשרי).
- ד. הבעת צער, בהקשר זה, על האמצעים שישאל נקטה לשינוי ההרכב הדמוגרפי והאופי הגיאוגרפי של השטחים ובמיוחד הקמת ישובים.
- ה. הודעה כי האמצעים שנקטה בהם ישראל מהווים מכשול לשלום.
- ו. הודעה כי מועצת הבטחון מתבקשת לעקוב מקרוב אחרי המצב.

שר השיכון א. עופר:

מה ערך סיכום כזה?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אין לו שום ערך אופרטיבי פרט לסיכום שמזכ"ל האו"ם יצטרך מדי פעם לדוות באיזו מידה הדבר הזה התבצע. מכל מקום, אין הסיכום הזה מופיע בתוך ההחלטות הרלבנטיות.

שר המשטרה ש. הלל:

אבל יצטוו זאת מדי פעם בכל-מיני הודמנויות.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אין לזה ערך כי זו לא החלטה. אילו היתה החלטה אופרטיבית, אני מניח כי היה וטו אמריקאי וההחלטה כולה היתה מתבטלת.

אני רוצה לומר משהו על הודעת סקרנטון - הוא דיבר אחרי הודעתו של הנציג הצרפתי שהיה היו"ר. נציג ארה"ב ציין כי ארצו הסתייגה מן ההודעה, אף כי יש בה הרבה דברים שלהם היא מסכימה, כגון ישימות אמנת ג'נבה הרביעית בשטחים והקמת הישובים בשטחים הכבושים, דבר "המסב יותר ויותר דאגה וצער לידידי ישראל בעולם ושאינו מסייע לתהליך השלום".

מאידך, ציין סקרנטון כי הודעת היו"ר הצרפתי היא בלתי-מאוזנת, בגלל העדר יסודות אחרים, כגון: חובת הכובש, לפי אמנת ג'נבה, לקיים החוק והסדר, זכותו להגן על זכויותיו, וכן ההכרה כי המנהל הישראלי היה אחראי וצודק בתחומים רבים, כגון: ניהול המקומות הקדושים בירושלים וקיום בחירות לעיריות. (אני מוכרח לומר כי אני מאד בלתי-מאושר מהמחמאה שניתנה לנו על ניהול המקומות הקדושים, כי התייחסות לירושלים בהקשר של ניהול השטחים הכבושים מרמזת על-כך שירושלים גם היא בגדר שטחים כבושים).

ראש הממשלה י. רבין:

דן לנו הציע לא להתבייש במלה "כובש".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

הנציגים הערביים והמקורבים להם הביעו בנאומיהם אכזבה מתוצאות הדיון (כך עשו נציגי סוריה, לוב, אש"ף ופאקיסטן). מצרים הדגישה את החמיכה המוסרית הגדולה שהדיון העניק לעם הפלשתינאי בשטחים, הגם שהיא הגישה הצעה שחייבת לרדת פה.

סיום הדיון בהודעת הנשיא משקף את ההצטמקות ההדרגתית בתביעות הערבים תוך כדי מהלך הדיונים, שנמשכו עם הפסקות ארוכות, במשך כ-3 שבועות. כזכור, המהלך המרחיק לכת ביותר היה בתביעה מצד אש"ף לשגר ועדת חקירה לשטחים. לאחר מכן, באה הצעת החלטה מצרית שהסתפקה בשיגור נציג המזכ"ל של האו"ם שרק ימסור לממשלת ישראל את רחשי המועצה. אנו הודענו להם כי אם תיבחר ועדת חקירה, היא לא תורשה לבקר בארץ ואם המזכיר ירצה לשלוח שליח לדווח על דיוני המועצה, הוא לא יתקבל. וההצעות הללו נפלו לא במעט בחשפעת האירופאים. לאחר מכן היה נסיון להשיג הודעת קונסנזוס שאין בה שיגור נציג, תוך ידיעה שהקונסנזוס בחשפתות ארה"ב מעניק לסיכום משקל נוסף. אבל פה היו שני דברים: הערבים לא הכירו כל-כך בחשיבות הקונסנזוס ודרשו בחמורה כי בנוסח הקונסנזוס יכללו ביטויים חמורים כמו: התייחסות לשטחים ערביים כבושים על ידי ישראל, בלי לציין "מאז 1967".

בשלב זה שלחתי שדר אישי למזכיר המדינה שהועבר אליו לסקנדינביה ובו טענתי שלא ייתכן שכל אימת שמצרים או מדינה אחרת רוצות שיתקבלו החלטות התוקפות את ישראל, כל חברות מועצת הבטחון יתייצבו דום ויקבלו החלטה. וכאן מדובר על מדינה כמו מצרים אשר קיבלה על עצמה, באמצעות שירותיה הטובים של ארה"ב להנמיך את פרופיל המאבק התעמולתי והפוליטי נגד ישראל בחותמה על הסכם הביניים. לכן אמרתי, אני מקווה שארה"ב לא תתן ידה לקונסנזוס ולא תתמוך בעניין הזה.

שר התיירות מ. קול:

מעניין מה אמר שר החוץ הבריטי?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אינני רוצה לומר מה שאמר תורן.

שר התיירות מ. קול:

אני מדבר על שר החוץ של מעצמה שנאבק איתנו.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני לא רוצה להתייחס לכך אבל אני רוצה להודיע
לך שמה שהיה בדו-שיח האירו-ערבי לא היה כל כך מעודד.

שר התיירות מ. קול:

אני אשנח לשמוע על כך.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני לא רוצה להתייחס, אבל הבריטים והגרמנים
דווקא עמדו לצדנו.

שר התיירות מ. קול:

הגרמני הוא ליבראלי.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אם לחזור לענין בו נגענו - לפי בקשת מזכיר המדינה, השר הועבר לבית-הלבן. אני לא אומר כי בזכותו נתקבלה ההחלטה. אבל במידה רבה, אני חושב שהם רצו לעזור כאן להעביר בשלום את ההחלטה על הארכת מנדט האו"ם ברמת-הגולן.

לבסוף נתקבלה רק הודעת הנשיא, בשם הרוב, כשהיא נטולת תוקף משפטי ואין לה ערך מבצעי ובניגוד לצפוי, לשונה מאופקת יחסית. כנראה שגם הערבים, וביחוד המצרים, לא רצו כל כך בעימות עם ארה"ב. אף אחת ממדינות אירופה, בין שיש להן ממשלות שמרניות, או סוציאליסטיות או ליבראליות, לא השתתפו בניסוח ההצעה ובהתבטאויות, והיתה בכך גם מעין הפגנה של אי-שביעות רצון, משאנו בהודמנות מכרנו לבריטים את השאלה - עד מתי אירופה תרקוד לפי החליל של מדינות ערב? וידוע לנו שהאירופאים, פרט לצרפתים, ניסו להשפיע על הערבים על הורדת הענין או לפחות על דחייתו עד לחודש יוני.

השר ג. האוזנר:

אבל הודעת היו"ר היתה על דעת האירופאים?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

כנראה שכן. אבל אפילו צרפת כצופת לא התבטאה.
ההודעה היתה של הנציג הצרפתי, שאכן היה פעיל ועשה למען ניסוחה, משום שהיה
היו"ר הזמני של המועצה, אבל הצרפתים כצופתים שחקו.

מבחינתי אני, הייתי מוותר על כל הדיון הזה
באום, אם כי הוא כבר החקיים והסתיים כך.

שר התיירות מ. קול:

התפרסם ב"הארץ" מכתב שכאילו וולדהיים שלח לאסד,

האם זה נכון?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני כבר מגיע לכך, כי אני מגיע לנושא של חידוש

מנדט האונדו"ף.

אם כן, שלשום, קיבלה מועצת הבטחון את ההחלטה
מס. 390 בדבר חידוש מנדט האונדו"ף ל-6 חודשים. ההחלטה וזה להחלטה 363 מ-29
לנובמבר 1974 וכן להחלטה 369 ממאי 1975, בהבדל אחד, שלפי דברי היועץ המשפטי,
איננו לרעתנו ואפילו קצת לטובתנו: בהחלטה שנתקבלה עתה הושמט הסעיף הרביעי של
המבוא המופיע בשתי ההחלטות הקודמות שאישר את הקשר בין שני הצדדים. כפי שהסביר
המזכ"ל, הסורים רצו בהשמטת סעיף זה בגלל ההצמדה שבין ההסכם הסורי ובין ההסכם
המצרי. יש לציין כי השמטת סעיף זה אינה משנה במאומה את משמעות ההחלטה בהקשר
ישראל-סוריה מאחר ודבר ביצוע החלטה 338 מודגש פעמיים בסעיף המבצעי.

שר התחבורה ג. יעקבי :

אולי תפרט מה סעיף זה אומר.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

סעיף זה אומר כי שני ההסכמים, זה של סוריה וזה של מצרים עם ישראל, הם אינם שלום; כאשר בהסכם המצרי נאמר - הם רק צעד ראשון לקראת שלום. ובהסכם הסורי נאמר - הם צעד לקראת מו"מ על בסיס החלטה 338. היות וסעיף 338 מוזכר בהחלטה זו בסעיפים אחרים אין הדבר משנה את משמעות ההחלטה. הסורים דרשו זאת כנראה, משום שלא רצו להיות קשורים למצרים. אנו התייעצנו עם היועץ המשפטי, עם השגריר הרצוג ודיברתי עם רה"מ, וסיכמנו כי אין בזה הרעה של ההסכם לגבי דידנו.

אם כן, לאחר ההצבעה, נאמו המזכ"ל ו-15 חברות מועצת הבטחון. כיוון שסוריה לא נאמה, גם ישראל לא נאמה וכיוון שישוראל לא נאמה, גם סוריה לא נאמה. היה לנו ענין שקבלת ההחלטה הזו תעבור ללא תרועות מיוחדות. המזכ"ל התייחס לנסיעתו לדמשק וציין, כי התקיימה על-פי הזמנת הנשיא אסד, וכי השיחות הקיפו את כל המרכיבים של בעיית המזרח-התיכון, כולל המשבר בלבנון. ולדהיים ציין, כי שיגר לפני כן מכתב לאסד בדבר הארכת המנדט, אך לא פרט אם היו במכתב זה יסודות נוספים. נאום המזכ"ל לא כלל כל הבטחות או התחייבויות מיוחדות כלפי סוריה. בדברי הסיום הדגיש כי המצב במזרח-התיכון נעשה יותר ויותר מסוכן בהעדר התקדמות לשלום, וכי בכוונתו להמשיך במאמציו לקדמו. סקרנטון אמר בין השאר כי הסורים קיבלו "STATESMENLIKE".

שר התחבורה ג. יעקבי :

"מדינאות".

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

למה לנו לא מגיע "מדינאות" אינני מבין. אינני יודע למה צריך לקבל זאת רק מי שהוא ה"ילד הנורא".

בהמשך, נציג בריה"מ התבטא בחריפות וקרא, בין היתר, כי אי-אפשר להאריך את המנדט עד אין סוף מבלי להכניס יסודות אחרים. חשוב לדעת כי גם יפן וגם שבדיה דיברו ברוח מתונה כמו האחרות, כאשר לעומת זאת, צרפת ואיטליה פרטו את מרכיבי ההסדר, כולל הבעיה הפלשתינאית. בסופו של דבר, ההחלטה נתקבלה ב-13 קולות בעד, כאשר סין ולוב לא השתתפו בהצבעה, אבל סין לא הטילה וטו.

כמה מלים על השלבים לפני קבלת ההחלטה: ב-24 למאי הודיע שגרירנו באו"ם למזכ"ל, כי אנו רואים בקיום מנדט האונדו"ף חלק בלתי-נפרד מהסכמי ההפרדה ואנו נוטים כמובן להאריך את המנדט, בהנחה שסוריה תעשה זאת ללא תנאים נוספים כל שהם. לאחר מכן, באותו היום, הודיע וולדהיים להרצוג על כוונתו לנסוע לדמשק ולשלוח שדר לאסד. במגעינו עם וולדהיים הובהרה לו התנגדות ישראל לעצם הנסיעה ולשיגור המכתב - כי היה לנו חשש שגם באיגרת או בביקור עצמו בדמשק, עלול וולדהיים, על-מנת לשמור על יוקרת אסד, לתת לאסד התחייבויות נוספות על-מנת להביא לחידוש המנדט בהסכמה סורית. לפכ"ך, נקטנו בצעדים הבאים: דאגנו להבהיר למזכ"ל האו"ם, כי בנסיבות הללו, הנסיעה ו/או שיגור המכתב יכולים רק להזיק ולעורר תביעות סוריות ונרמז לו כי אין לו מה לבקר אצלנו, כי לא ננהל כל מגע או מו"מ על תנאים אחרים ממה שנתבקשו לצורך אישור המנדט.

באשר יש לזכור כי ב-15 ליוני מתקיים הדיון הראשון על דו"ח ועידת ה-20. לא היתה בכוונתנו להזכיר את המכתב כסיבה לאישור או אי-אישור מועצת הבטחון (ובעצם מועצת הבטחון אישדה הארכת המנדט ללא כל תנאי נוסף זולת הדברים שנבקשה לדון בהם), כי אילו הייתי מבקש, ונניח שהוא היה מראה לי את פרטי המכתב והיה מוזכר בו הדיון ב-15 לחודש, האם היינו אומרים כי אם ב-15 לחודש ידונו על דו"ח ועידת ה-20, אנו לא נאריך את המנדט? והאם הוא יכול היה להתחייב כי לא ידונו, הרי אין לו סמכות לכך, כי הוא יכול לפעול לפי קביעת מוסדות האו"ם, ויש לו את מועצת הבטחון, שזהו מוסד רע, ויש את העצרת שזהו מוסד רע, אך שם יש וטו אמריקני. לכן לא ביקשנו והוא לא נתן לנו את פרטי המכתב.

אך על-מנת לא לקחת סיכונים, היתה הודעה של רה"מ ושר החוץ מיום ה-25 במאי, כי נכונותה של ישראל להארכת המנדט תהיה אופרטיבית רק לאחר שיחזור המזכ"ל ונווכח כי לא קיבל על עצמו כל התחייבות אחרת. בתחילה חשבנו להעביר את השדר דרך סילאסוואו שעמד לנסוע לארה"ב, כי רצינו ששדר יגיע לידיו לפני שיראה את מנהיגי סוריה. בסופו של דבר זה לא הסתדר והעברתי זאת דרך ניו-יורק, דרך השגריר שלנו. גם בשדר וגם בהודעתו של השגריר הרצוג דווח על נכונותנו להאריך את המנדט, בתוספת שני סעיפים: קודם-כל, שלא תנתן לסורים שום קונצסיה נוספת; ושנית, שאני מבקש להודיע כי סעיף א' הנותן הסכמתנו להארכת המנדט יהיה אופרטיבי רק לאחר שנקבל דו"ח על נסיעתו לדמשק ורק לאחר שיוברר לנו שלא ניתנו כל התחייבויות נוספות לסורים. דאגתי לתת לכך פרסום פומבי במסגרת של כנס קואופרטורים, שהשתתפתי בו באותו ערב ולאחר מכן גם רה"מ נתן לזה ביטוי פומבי.

כתוצאה מכך וולדהיים נפגע קצת. הוא אמר כי לא היתה לו כל כוונה לעשות כאן מקח-וממכר וכי הוא לקח את הודעתנו בחשבון מראש. הוא רמז כי הוא היה מוכן לנסוע משום שהוא לא רצה לקחת על עצמו סיכון של

הדרדורות באזור מבלי שניסה למנוע אותה. (הרמו היה לאו-טנט וגרוש המשקיפים ב-1967).

בכל-אופן, הוא ראה את עצמו נפגע ואמר כי אנו חושדים בכשרים. בסופו של דבר, צריך לומר כי הוא פעל בסדר. ואמנם ב-27 לחודש, גנרל סילאסוואו, בדרכו מדמשק לירושלים, נכנס לגינוסר (שם שהיתי לצורך עניינים בצפון), והביא לי הודעה קצרה ופשוטה, כי המזכ"ל מבקש להודיע לי, כי נשיא סוריה הסכים להאריך את מנדט האו"ם ל-6 חודשים נוספים: "WITHOUT STRINGS ATTACHED OR ANY CONDITIONS". והביע צערו של המזכ"ל על הודעתנו שהביעה סימני שאלה על מהימנותו. שאלתי אותו האם הוא מוכן לתת לכך ביטוי כאמצעי התקשורת, כי רציתי שההודעה לא תבוא מפינו, אלא מפי הנציג המוסמך של מזכ"ל האו"ם. הוא הביע נכונותו והודיע מה שהודיע לי, והוסיף ואמר כי זה פותח אפשרות למו"מ ואמר כי הוא מאמין שמו"מ בין הצדדים יש בו סיכוי לתוצאות פוליטיות. אני לא הוספתי באותו מעמד דברים, כי לא רציתי להתבטא לפני שנקבל הודעה על כך שהמנדט הוארך בצורה רשמית. ואמנם המנדט הוארך והשגריר שלח מברק שבו הוא הודיע את הציטוט המדויק של ההחלטה, ללא שום חריג ותוספת.

בהתבטאות אחת שהיתה לי ב-N.B.C. לא רציתי לייחס את הארכת המנדט להסתבכות של סוריה בלבנון. כי כשעושה זאת פרשן, זה בסדר, פרשן יכול לפרש כל מה שהוא רוצה. אני לעומת זאת, ייחסתי זאת לדבר שנקבע בהסכם בינינו לבין סוריה, וכאן איננו צריכים להרחיב בזכות זה שיש הסכם. שכן אנו לא מנענו את המו"מ, אנו רצינו בו ובהמשך תהליך המו"מ, גם מיד לאחר שההסכם נחתם וגם מאוחר יותר, כשה"מ בא לורשינגטון ודובר אז על אפשרות של מו"מ, אך לא קיבלנו כל תשובה מסוריה. לכן באותה הזדמנות ראיתי סיבה לתת לכך ביטוי וכך עשיתי. אני נתבטאתי כפי שער החוץ צריך להתבטא ולא מצאתי לנכון לעסוק בפרשנות. דיווחתי על עובדות ולא התייחסתי לחולשתה של סוריה. כאן אני רוצה לומר, שכנראה בכל זאת, אלמלא ההסתבכות הסורית בלבנון, המצב במפלגת הבעת' היה יותר קשה. וגם ידוע לנו שלפני שנשיא סוריה נתן את הסכמתו הסופית למזכ"ל היתה ישיבת מפלגה,

מפלגה שהיא רדיקאלית, שנאלצת והיא הקובעת את המדיניות. בהחלט יכול להיות שביקורו של מזכ"ל האו"ם בדמשק הקל על הנשיא לשכנע את מפלגתו שחתן תמיכה במהלך וכן למה שהובטח כי יימשך המומנטום וכל שאר הדברים הכתובים בהחלטות הקודמות (פרט להחלטה האומללה של ה-30 בנובמבר, שעליה האמריקאים הטילו וטו).

ראש הממשלה י. רבין:

אילו זה היה בארץ, כבר הייתה מוגשת שאילתה על-כך

בכנסת.

שר התחבורה ג. יעקבי:

בכל-זאת, לגבי סעיף 4, היה רצוי לומר מה נאמר

בדיוק.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אמרתי בדיוק מה נאמר. הם אמרו שהם מדברים

בשמו.

עכשיו, מה היו ההישגים של סוריה בהחלטה של

נובמבר שאינם קיימים בהחלטה של מאי:

בהחלטה של נובמבר יש התלעמות מהחלטה 338 שהיתה עד ל-30.11.75 לא רק הבסיס המשפטי להסדר במזרח-התיכון, אלא שהוזכרה בכל הארכת מנדט קודמת. ואני מזכיר שסוריה לא הסכימה לקבל את החלטה 242 כבסיס להסדר במזרח-התיכון ורק לאחר מלחמת-יום-הכיפורים, עם התקבל החלטה 338 קיבלה סוריה על עצמה, במשחזר מהחלטה 338 גם את החלטה 242 המופיעה בתוך החלטה 338. העדר התייחסות להחלטה 338 גרמה אחת ההצלחות החשובות של סוריה בהארכת המנדט הקודם,

שכן אז על ידי דיבור על: - "ALL RELEVANT U.N. RESOLUTIONS" היא השיגה את המנדט, וכאן, היועץ המשפטי שהיה ער לענין גרם לכך שבמקום: - "ALL RELEVANT U.N. RESOLUTIONS" - יש איזכור מפורש של החלטה 338 בהחלטה החדשה משלשום.

בהחלטה הקודמת הייתה דרישה מהמזכ"ל "לדווח על התפתחויות" ולא לדווח בתום המנדט כמקובל. כי לפי ההחלטות המקוריות הקודמות, תמיד לפני התקבל ההחלטה דה-פקטו היה מעקב צמוד ודיווח על ההתפתחויות תוך כדי 6 החודשים. (זה היה בנובמבר).

כמו-כן, יש פה ניתוק בין ההסדר עם מצרים להסדר עם סוריה. כאשר בהחלטות הקודמות נאמר:

"REAFFIRMING THAT THE TWO AGREEMENTS ON DISENGAGEMENT OF FORCES ARE ONLY A STEP TOWARDS THE IMPLEMENTATION OF SECURITY COUNCIL RESOLUTION 338" (1973)

כאמור, הקטע הזה הוצא.

שר התחבורה ג. יעקבי:

זה הכל.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה הכל.

כאשר ההחלטה אומרת:

"THE SECURITY COUNCIL

NATIONS) HAVING CONSIDERED THE REPORT OF THE SECRETARY GENERAL ON THE UNITED
DISENGAGEMENT OBSERVER FORCE (S/12083 AND ADD.1

MIDDLE . HAVING NOTED THE EFFORTS MADE TO ESTABLISH A DURABLE AND JUST PEACE IN THE
EAST AREA AND THE DEVELOPMENTS IN THE SITUATION IN THE AREA

DECIDES EXPRESSING CONCERN OVER THE PREVAILING STATE OF TENSION IN THE AREA .

(1973) . (A) TO CALL UPON THE PARTIES CONCERNED TO IMPLEMENT IMMEDIATELY SECURITY
COUNCIL RESOLUTION 338

FORCE . (B) TO RENEW THE MANDATE OF THE UNITED NATIONS DISENGAGEMENT OBSERVER
FOR ANOTHER PERIOD OF SIX MONTHS

(C) TO REQUEST THE SECRETARY GENERAL TO SUBMIT AT THE END OF THIS PERIOD
(1973) . A REPORT ON THE DEVELOPMENTS IN THE SITUATION AND THE MEASURES TAKEN TO
IMPLEMENT SECURITY CONCUL RESOLUTION 338

שר הדתות י. רפאל :

הוא הציע שנה?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלוז :

לא, הוא היה רוצה שנה, אבל לא יכול היה להציע.

זה הנוסח שהתקבל לפי הצעת המזכ"ל. לא היו שום בעיות. כשהיועץ המשפטי שלנו חשב כי בהתייחסות המחורשת ל-338 המתייחסת למו"מ בין הצדדים; בהתעלמות המוחלטת מבעיית פלשתיין, ובגיתוק הקשר בין ההסדר עם מצרים לבין ההסדר עם סוריה, יש משום יתרון. כשאני כשלעצמי, אינני אומר כי זה מכריע, אבל זה גם לא מפריע לי.

הייתי עוד רוצה להוסיף, כי להערכת האנשים שלנו, בין הגורמים שהביאו להארכת המנדט היתה השפעה לא רק להסתבכות עם מצרים ובלבנון אלא גם משנהו בהתקרבות הסורית-אמריקאית והעמדה התקיפה של ישראל. כשלדעתי, דבר זה מדאיג לא במעט את אש"ף.

מכאן אעבור לדיווח על ביקורו של קוסיגין. אם כן, קוסיגין עורך עכשיו ביקור במזרח-התיכון, שראשיתו בעיראק, שם ישנה כמה ימים ולאחר מכן יגיע גם לסוריה. ידוע לנו כי צריכה להלוות אליו גם משלחת צבאית, לא רק כלכלית, אבל אין לנו ידיעות סופיות על כך. כאמור, המשלחת הגיעה אתמול לבגדד, כשאנו רואים בביקור זה נסיון סובייטי להביא לשילוב בריה"מ בתהליך המדיני באזור, בעיקר באמצעות פרסום הודעת ממשלה מאופקת, כדי לא להביא לתגובות אפשריות מצד ארה"ב שעד עכשיו התעלמה מבריה"מ, ואם אפשר, להשאיר את ישראל בשקט.

אנו מעריכים כי ביקורו בעיראק וסוריה, יש בו מאמץ לגבש חזית רדיקאלית ערבית, אשר תצמצם את אפשרויות החמרון האמריקני באזור, אם במישדין או בעקיפין. כי האמריקאים עובדים חזק, באמצעות מצרים וסעודיה, על-מנת להשפיע על מדינות אחרות. מאחר ותלויה של בריה"מ בסוריה רבה לא היתה עד כה באפשרות הסובייטים ליצור חזית כזו, לכן הם חיכו בסבלנות רבה עד שהתנאים נראו בשלים לפתיחת יוזמה להקמת חזית כזו. כאשר המאורעות שהביאו לכך שהסובייטים ראו את התנאים כבשלים הם:

א. כשלון ועידת ריאד.

ב. הפעילות המוגברת העיראקית-לובית המנסה לכלול את סוריה בתוך חזית העומדת בסתירה עם המדיניות האמריקאית, המצרית והסעודית.

ייתכן כי הסובייטים חשים כי זו חשעה הנוחה להם. לדעתנו, יש סכירות להנחה שעיקר ביקורו של קוסיגין יתמקד בנסיון ליישר את ההדורים בין עיראק לסוריה והחזרת היחסים בין סוריה לברית"מ לחקנם, זאת כדי ליצור תשתית מדינית הולמת, שתוכל לא רק לבלום את הנסיונות האמריקניים, אלא גם להציע אלטרנטיבה ריאלית, תוך כדי שילובה של ברית"מ, כך שמדינות ערביות אחרות פרו-אמריקניות לא תוכלנה להתנגד לכך. אנו מעריכים גם שקוסיגין ינסה להבטיח קבלת שדותי נמל סוריים יותר בטוחים ויותר תדירים, אשר נמנעים מהם עתה בגלל הקרע עם מצרים.

הרושם שלנו הוא, שציתויו של הביקור נקבע די בחופזה, אבל לא בלי הידברות מוקדמת עם שתי המדינות המארחות. כנראה שזה היה מעין אילתור שכא לנצל מצב שנוצר באופן מפתיע בשבועות האחרונים (כמו כשלון ועידת ריאד והפעילות העיראקית-לובית סביב סוריה ואש"ף וענין לבנון).

אני מקווה שהסובייטים מבינים שאם הם ייצרו ציפיות גדולות מדי באשר לפיקוח על התפתחות העניינים באזור, יכול הדבר לפגוע בידירותיה ומדינות אחרות יכולות להפיק תועלת מכך. לכן גם ברית"מ תנסה למנוע אימוץ דוקטרינת הסרוב להסדר מדיני על ידי חזית רדיקאלית העשויה להתגבר ותרכז את עיקר מאמציה בשלילת הדרך האמריקנית הכלעדית וצמצום המונופולין האמריקאי-צרפתי, בעיקר של אנשי הצבא.

חשר ג. האוזנר:

האם יש אנשי צבא בפמליה של קוסיגין?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

יש הערכה, אבל אין לנו עדיין רשימת אישים מוסמכת.

כמו-כן, יכול להיות...

(עד כאן רשמה ל.ד. מכאן א.ב.)

ייתכן שתוך כדי ביקורו בדמשק ידבר גם על אספקת טילים ליורדן. יש לנו הערכה שהסובייטים ינסו לחפש דרך להגיע להבנה עם החזית הרדיקלית, גם לאפשר מומנטום מדיני, כי היא איננה בנויה על סירוב מוחלט שמוכרחים ללכת למלחמה.

איננו מוציאים מכלל אפשרות שבהזדמנות זאת סוריה, שנמצאת במצוקה כספית גדולה, תנסה לנצל את ביקורו של קוסיגין על-מנת לקבל סיוע כספי נוסף, או לפחות קונסולידציה של החובות הגדולים המצטברים עבור נשק, כך שיוכלו לעמוד בהם בתנאים יותר נוחים מאשר עד עכשיו. ואני מציע לעסוק פחות בניחושים. נלווה את הביקור הזה, ובשבוע הבא נדווח - אם יהיה מה לדווח.

שר התיירות מ. קול:

שתי שאלות:

(1) היתה ידיעה שוועידת ריאה נמשלה כי הסורים דרשו תנאי: שהמצרים יסכימו לסגור את התעלה, או לאסור העברת מטענים. אני רוצה לדעת אם זה נכון.

(2) היתה ידיעה בעתון על התבטאות סינית כלפי ישראל, שהנה, מאחר שישראל כבר קיימת כעובדה - אולי טוב שהיא קיימת. משהו כזה. זאת הפעם הראשונה שאני שומע הודעה כזאת. אם זה נכון - האם בדקנו מה מאחורי הדבר הזה?

ובעקבות זה: האם נמשך הלאה מאמץ שלנו באמצעים אמריקאיים, רומניים או אחרים, לנסות להגיע בכל-זאת למודוס-וויונדי כלשהו עם פקין?

השר י. גלילי:

יש לי שתי שאלות: אני מבקש סליחה על הראשונה. והיא: מה בכל-זאת הלאה? מה התחזית? מה המצב לגבי בקשתנו מממשלת ארה"ב לבדוק אפשרויות של מו"מ - - -

ראש הממשלה י. רבין:

"הסכמתנו".

השר י. גלילי:

הסכמתנו שארה"ב תבדוק אפשרויות של מו"מ לביטול

מצב המלחמה?

שר התיירות מ. קול:

אולי סגן עורך "מעריב", מר ז'ק - - -

השר י. גלילי:

שאלה שניה: האם יש לנו מידע נוסף לגבי מה שמחקם בין חוסיין לסורים? אינני מתנגד לקבל תשובה על כך גם משר החוץ.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

היו לנו שתי ידיעות סותרות:

האחת - שהסורים הכשילו את ועידת ריאר, בתביעתם שמצרים תבטל את הסכמתה למעבר מטענים ישראלים בתעלת סואץ. והיתה ידיעה, מהימנה יותר, שמצרים הכשילה את המו"מ משום שלא רצתה לתת לסוריה בבדידותה מעמד, לשקם אותה מחדש. במשרד החוץ כבר השתמשנו בידיעה הראשונה שפורסמה, על-מנת להוכיח אילו טענות יש לסוריה כשאין התקדמות, כשהיא לא רק שאיננה מוכנה למו"מ אלא אפילו דורשת ממדינה אחרת להתכחש להתחייבויותיה.

ראש הממשלה י. רבין:

זאת היתה ידיעה שהתפרסמה רשמית על ידי מפלגת הבעת'. זאת לא ידיעה מודיעינית.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לגבי סין, גם לשאלה הראשונה וגם לשניה: אני מוכרח לומר כך: אנחנו ניצלנו כמה הזדמנויות של ביקורי ידידים בפקין לזהות על עמדת סין ולרמוז, ואפילו להציע ביומנם הם, שיהיה זה מעשה נכון אם תהיה נורמליזציה של יחסים בין סין וישראל. בתחילה התשובות היו הרבה יותר טובות, (אף אחד לא התחייב על חידוש היחסים) מאשר בחודש-חודשים האחרונים. ואני חושב שהפונה בזה רק תועיל, כי גם רדיפה מופרזת אין בה כדי להועיל. ובשלב זה הם לא פעם התבטאו שישראל היא עובדה קיימת. משעתו היתה הכרה הדדית בין שתי המדינות על קיומן, אבל כל זמן שישראל מחזיקה בשטחים כבושים ומונעת מהעם הפלשטינאי את זכות ההגדרה העצמית - היא לא באה בחשבון ליחסים עם סין.

לשאלה מה הלאה - מובן שהיה נוח יותר אילו המנדט היה מוארך ל-12 חודשים ולא ל-6 חודשים. מה יהיה במרוצת ששת החודשים האלה - אינני יודע. אני יכול רק לנחש. עד לרגע הזה אף מדינה אחת משלוש המדינות שהוזכרו לא נתנה תשובה משמעותית לאמריקאים בדבר הסכמתנו לשאת ולתת על סיום מצב המלחמה.

השר י. גלילי :

בדבר הסכמתם, לא הסכמתנו.

ראש הממשלה י. רבין :

הסכמתנו שלנו. אנחנו הסכמנו; אנחנו הבענו

נכונות בפני ארה"ב.

השר ג. האוזנר :

חוסר תשובה גם הוא תשובה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

לא תמיד. לא בעולם הערבי. העולם הערבי, אשר מורגל על לאוים ברורים כמו חרטום, אצלו זאת איננה תשובה, לדעתי. המצרים אינם רואים את חשנה הזאת כמשרה למו"מ כלשהו, וסאדאת אמר את זה בפומבי: זוהי שנת בחירות בארה"ב; הקול היהודי חשוב מדי; צריך לדחות את זה ל-1977. לא צריך לצטט מהעתונות העולמית והערבית.

שר התחבורה ג. יעקבי :

ואז לטפל בשלב אחד, לא בכמה שלבים.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

הוא ממשיך לדבר על ויתור על כל השטחים ופתרון הבעיה הפלשתינאית במסגרת ביטול מצב המלחמה. אבל זה לא חדש. את זה הוא אמר גם שנה-שנתיים לפני שהרעיון הזה הועלה.

שנית, הירדנים טוענים שהם מנועים מלשאת ולתת על כל נושא הקשור בפלשתינאים ו/או בגדה המערבית, בגלל החלטות רבאט. אבל אני צריך להגיד לכם: הם בכל-זאת רמזו בכל-מיני הודמנויות, גם חצי-פומביות, שהיה זה דבר אחר אילו יכלו לקבל כל מה שהפסידו; או שגא... אבל לפי שעה, לשאלה הקונקרטית הזאת שהעלה השר גלילי היום, הם נתנו תשובה שהם מנועים; לא שמתנגדים, אבל מנועים. הסורים לא השיבו; הם תקועים בלבנון.

התקשורת הערבית היתה בה ביקורת על עצם הרעיון. היו בה גם כאלה שאמרו שזהו נסיון להתחמק מפתרון קבוע, מלא, הנותן תשובה לפלשתינאים וכו'. אבל משום-מה האוזן הרגישה שלי לא מצאה בביקורת הזאת את הלאוים המוחלטים המוכרים לנו כל-כך גם מהזמנים בהם חתרנו להסכמים עם מדינות ערב. אינני מציע שנראה בכך תשובה חיובית. זה רחוק מתשובה חיובית. אבל משום-מה אני אינני רואה בתשובה זו כאילו היא בלתי-ריאלית, בסיטואציה יותר נוחה.

מה לוח הזמנים המשוער - אין ספק שלפני הבחירות אין סיכוי להתקדמות ממשיית. אבל הייתי רוצה לומר כאן משהו, שהייתי מודה לכם מאד אם לא יודלף, דבר שעלול או עשוי לקרות. נניח לרגע, מה שאני מעריך שיהיה, והנשיא פורד יקבל את המועמדות של מפלגתו לנשיאות. כך אני משער. ביולי יהיה הקונבנשן של הרפובליקנים. מיולי ועד לבחירות יש חודשיים-שלושה.

ראש הממשלה י. רבין:

ביולי הקונבנשן של הדמוקרטים. של הרפובליקנים -

באוגוסט.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה מחזק עוד יותר את השערת. מאוגוסט ועד נובמבר יש חודשים-וחצי. אינני מוציא מכלל אפשרות שדווקא בחודשים אלה שבין קביעת המועמד ועד ליום הבחירות תנסה ושינגטון ליצור אווירה נוחה יותר במתיחות של המזרח-התיכון. לא כדי להגיע מיד להישגים של ממש, כי מי יכול להגיע להישגים של ממש כל-כך מהר? שנית, מי יודע אם לא יהיו הצעות מכאיבות לישראל, והדבר רק יביא למבוי סתום שיוכבד דווקא על הזירה האמריקאית הפנימית. לכן, אני כשלעצמי אינני מוציא מכלל אפשרות שיהיו אוברטורות של הסדר, של מומנטום וכו', עוד השנה. לדעתי אנחנו צריכים לומר שלגבי דידנו הבחירות לא צריכות להיות גורם לדחיית התהליכים החיוביים במזרח-התיכון. בלאו הכי הצד השני דוחה זאת, לא אנחנו, ואנחנו צריכים לדעתי להרוויח מה שניתן טקטית. בשבוע שעבר סיפר לכם רה"מ (הוא רק היה צנוע קצת על חשבון עצמו) מה אמר פורד לגולדה מאיר, שבאמת, יש להם הבנה מלאה עם ישראל, והנכונות שלנו ללכת על הנוסחה של ביטול מצב המלחמה היא מעשה חיובי מאד, ואין להם טענות אלינו. אדרבא, נתנו להם שאנסה. אני אינני בטוח אם השאנסה הזאת לא תנוצל ליצירת אווירה יותר טובה תוך כדי התחממות מערכת הבחירות בארה"ב, מבלי שזה יגיע למבחן המייד, גם בגלל קוצר זמן וגם בגלל אי-רצון להגיע למבוי סתום.

ראש הממשלה י. רבין:

בנושא סוריה-ירדן, החשש שלי הוא שזוהי השערה. אין לה שום סימוכין באיזו אינפורמציה. וכולנו יודעים מה קורה: מכאן עלול לצאת אחר כך שכולם יקראו בעתונים על יזמה אמריקאית חדשה בין הקונבנשן לבין הבחירות.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

לכן אמרתי שזאת הערכה והשערה שלי.

ראש הממשלה י. רבין:

הנסיון שלי הוא שנשיא ארה"ב, בין קונבנשן לבין בחירות לא יעלה על הרפתקה אם אין הוא בטוח שיש לו סיכוי להצליח. זאת ההערכה שלי.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

הוא לא ינסה לפתור בעיה.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

בשעתו דיווחתי על תוצאות הביקור האחרון של המלך ברמשק. פרט לעניין שהוחלט עליו כבר מזמן, שבכל מדינה שבה אין נציגות של אחת משתי המדינות תייצג המדינה השניה גם את הראשונה ולהיפך - לא היתה התקדמות בנושא, לפי מיטב ידיעתנו. אני די מודאג מאפשרות שירדן תרכוש טילי קרקע-אוויר מבריה"מ. כי זה בהחלט עלול להגביר את תלושה של ירדן לאו דוקא בבריה"מ כמו בסוריה. ואני משער לעצמי שירדן, כדי לא להקיע סופית מסעודיה (והיא עושה עכשיו כל-מיני מחוות גם כלפי לוב, שזה לא לטובת היחסים עם סעודיה) - אינני מוציא מכלל אפשרות שיגיעו לירדן מדויכים סוריים שהוסמכו על ידי הסובייטים להפעיל אמצעי לחימה אלה, אם אמנם ירדן תרכוש אותם מבריה"מ. לפי שעה, אחרי שירדן נתנה תשובה שלילית לאמריקאים בדבר רכישת הטילים בגלל מחסור כיס, הפסיקו האמריקאים את הקורס של החיילים הירדניים שבאו להתאמן על הפלאטה-הוקים, והם כבר חזרו

לעמאן. יש כבר אפוא מתיחות של ערב נסיעת חוסיין למוסקבה, מבלי שנדע היום מה החשלות לעתיד. ידוע שהסעודים מאד אינם מאושרים מהנהלך הזה, ויש מתיחות עכשיו בין ריאד ועמאן בעניינים אלה. אבל אני מרשה לעצמי שוב רק להעריך ולנחש, שלמלך יש די שכל שלא ללכת רחוק מדי, כדי לא להתנתק מסעודיה וארה"ב, ויש אי-שקט גדול בצבא הירדני, בעיקר בגלל המשכורת הנמוכה של החיילים והאינפלציה וכו'. יש כבר התחלת אי-שקט בהתקדמות לקראת בריה"מ. ואינני מוציא מכלל אפשרות שיצטרך אפילו לעשות חילופי גברי כדי לחזק את אשיות המטור ולנקוט בצעדים פנימיים.

אני מעריך ששיפור היחסים בין ירדן ולוב גם הוא מכוון לחשיג עמדת מיקוח כלפי אחרים, ואולי גם לקבל כסף שלוב התחייבה לירדן מזה כמה שנים, כששוב קיבלה על עצמה להשתתף במימון ההוצאות הצבאיות של ארצות העימות ולא עמדה בכך בגלל חילוקי-דעות אידיאולוגיים עקרוניים פוליטיים.

714. עניינים בטחוניים

שר הבטחון ש. פרס:

בענין עסקת ההוק - הדבר האחרון שידוע לנו הוא שהמערב עושה מאמץ גדול לפני נסיעת חוסיין למוסקבה כדי למצוא פתרון אלטרנטיבי. הפתרון המסתמן הוא להפנות אותו לאנגליה, לקנות שם מערכת התגוננות אווירית, בהנחה שהאנגלים גם יוכלו לגייס את האמצעים מסעודיה. מדובר על עסקה בהיקף של 500 מיליון דולר. כל זה צריך להיגמר עד אמצע החודש, לפני שחוסיין יסע למוסקבה.

נוסף לכך אנחנו יודעים שנמשך שיתוף-הפעולה ברמה צבאית גבוהה בין סוריה לירדן. מפקד חיל-האוויר הירדני היה בשבוע שעבר יומיים בסוריה. איננו יודעים את תוכן שיחותיו.

נמשך שיתוף הפעולה הכלכלי. עומדים להקים עכשיו רשת חשמל משותפת לסוריה ולירדן. במסגרת זאת הם גם שמו עמודים לאורך כל הקו העובר את אל-חמה. בונים את מסילת-הברזל המשותפת. יש עניינים משותפים. בפגישה האחרונה, כשחסיין היה בדמשק, היו בלבנו השערות שגא הולכים להכריז כל פרציה. זה לא יצא לפועל. ייתכן שהיו דיבורים כלליים על מסגרת פדרטיבית רחבה, מבלי שטוכם, מסגרת שתכלול את ירדן, סוריה, לבנון ועיראק. מזכיר מפלגת הבעת' העיראקית מבקר עכשיו בסוריה, כי יש מתיחות רבה בין סוריה ועיראק, וג'אלוד, ראש ממשלת לוב, ניסה לפשר, דבר שלא התקבל. הוויכוח הוא על שלושה דברים: (1) חילוקי-הדעות המסורתיים בין הבעת' העיראקית והבעת' הסורית. הדבר בא לידי ביטוי במעורבות בלבנון. העיראקים אינם שבעי-רצון מכך שסוריה היא המוביל בלבנון ושלחו כוחות כנראה גם באמצעות האויר ללבנון, כוחות לא סדירים.

(2) ענין תגמולים עבור צינור הנפט העובר את סוריה, כשסוריה טוענת שהיא מקופחת. עיראק ניתקה את הזרמת הנפט, וג'אלוד ניסה לפשר.

(3) ענין מקורות המים.

בתורכיה למשל היה השנה שלג רב. השלג נמס, והדבר מאיים עכשיו על כל מערכת ההשקיה הסורית. הסורים מפיצים שמועות שמצבה הכלכלי של סוריה הוא על עברי-פי-פחת. הם טוענים: ראשית - בשנה שעברה הם קיבלו תמיכה מסעודיה ומכוויית, בסדר-גודל של כ-800 מיליון דולר - 500 מיליון מסעודיה ו-300 מיליון מכוויית. השנה יש רק הבטחה סעודית, וגם זה על סכום קטן מאד, של 45 מיליון דולר. ובלי ה-800 מיליון הם אומרים שאינם יכולים.

שנית - המלחמה בלבנון עולה להם 3 מיליון לירות
סוריות ליום - כמיליון דולר ליום, נוסף להוצאות.

שהן ה-U.S.A. שלהם. ידיעה בודדת, שאינני יכול לערוב
לאמינותה, היא שהסורים אינם מעודדים את הירדנים ללכת לכיוון הסובייטים. מפני
שהסורים רואים את הירדנים כאגף המערבי של המדיניות שלהם, וגם כשותפיין נסע
לוושינגטון הוא ייצג בהרבה את עמדת אסד, ואסד לא רוצה שירדן תפסיד. זוהי
ידיעה בודדת אחת, שאין לנו אישור עליה, אבל היא מעניינת מאד. מוכן שגם
הסעודים די מודאגים בעניין זה.

עוד ידיעה מעניינת אחת, שגם היא התפרסמה
פורמלית: שערפאת לא קיבל ויזה לדמשק, זאת הפעם הראשונה. הוא רצה לבקר בשבוע
שעבר בדמשק, והסורים סירבו לקבל את פניו. הסיבה היא שערפאת, היות וראה
שהסורים אינם משתפים פעולה אתו בלבנון, התחיל לשאת פעולה עם המצרים, עם
הקונקורנציה, והסורים קצת מרוגזים על זה.

בכלל, התמונה של העולם הערבי היא קשה מאד.
אינני רוצה רק שנגיד "שישו בני מעי", כי יום אחד הם יכולים כולם להתאחד נגדנו.

ראש הממשלה י. רבין:

בציבוריות מושחרת מספיק התמונה מבחינת ישראל,
ואין שום נסיון לראות גם מה קורה בעולם הערבי.

שר הבטחון ש. פרס:

התמונה כולה היא של פירוד ומהומה. יש לנו אפילו ידיעות שבסעודיה עצמה יש ויכוח בין שר התכנון ושר ההגנה. כי כל פרסום שמתפרסם שם שנתנו מיליארד דולר לזה ומיליארד דולר לזה - באים שם ואומרים: גם אצלנו יש אינפלציה והוצאות.

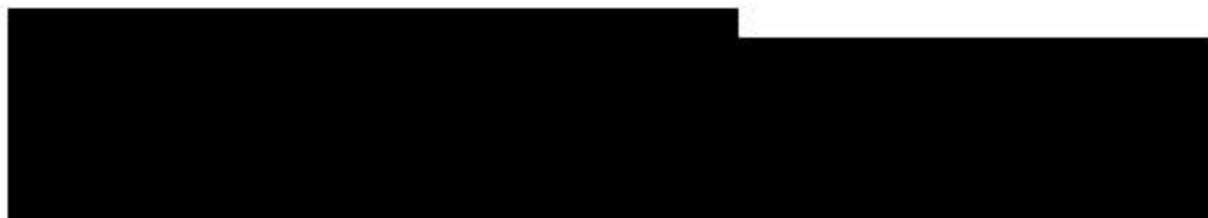
היה דבר אחד מעניין מאד, על מתיחות בין הסעודים לבין ירדן. חסן ביקר בסעודיה, ולא התקבל כל-כך יפה, ויש מתיחות גם ברמה זו.

היות ויש כאן הצעה לסדר-היום - השבתי זאת גם לגרשון: הטענות על הפרת הסכם הפרדת הכוחות בינינו לבין סוריה אין להן יסוד. יש הצעה של ח"כ בן-מאיר בנושא זה: לדון על הפרת הסדר הפסקת-האש.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

זה היה יום אחד אחרי שהרמטכ"ל אמר ההיפך.

שר הבטחון ש. פרס:

שר התיירות מ. קול:

מניין יש בלבנון טילי קרקע-קרקע?

שר הבטחון ש. פרס:

לא ברור לי מה זה טילי קרקע-קרקע.

לפי דעתי אלה הם טילי כתף, טאו. העתונים אומרים "קרקע-קרקע". אנחנו משמשים במושג קרקע-קרקע לטילים שהולכים עשרות ומאות קילומטרים. אבל טילי כתף אינם בקטגוריה של טילי קרקע-קרקע. אין לנו כל ידיעה מכל מקור שהוא על טילים שעולים על טווח של טילי כתף, פרט לדבר אחד, שגם לו אפשר לקרוא טילי קרקע-קרקע, אף שאין לכך יסוד: ברור שלמחבלים יש קטיושות. אנחנו יודעים שהנשק זורם מן המקורות הבאים: הצרפתים מוסיפים לספק לצבא הלבנוני נשק לפי ההסכם הקודם, והנשק הזה מגיע לנוצרים. הם יושבים בג'וניה, והצרפתים ממשיכים למלא חוזים. הלוברים שולחים למוסלמים; העיראקים שולחים למוסלמים, וזה מגיע ב-4-5 נמלים שכולם פעילים: צור וצידון מלאות אניות רומניות ומערב-אירופיות; בג'וניה מגיע נשק צרפתי אחר, לשדה-התעופה ולטריפולי

בצפון בא נשק.

בצילום-אוויר שלנו מהקרבות האחרונים גילינו שיש למוסלמים שבעה טנקים ו-2 תותחים 155 מ"מ, בהתקפה האחרונה בצפון-מזרח לבנון.

שר המטרה ש. הלל:

זה כולל את החיילים שפרשו מן הצבא?

שר הבטחון ש. פרס:

אינני יודע מה זה. שם כולם פרושו מן הצבא. וגם לצד השני לא היו יותר משני תותחים וכמה שריוניות. אנחנו יודעים שבשני הצדדים יש טילי כתף, ולצד אחד יש גם קטיושות. לא ידוע לנו על טילי קרקע-קרקע לטווח יותר ארוך.

ראש הממשלה י. רבין:

הייתי רוצה רק להעיר: אני מתאר לי מה היה קורה אילו הפנויה הירדנית לטילים סובייטיים היתה בעקבות פעילות ישראלית בקונגרס והחלטת הקונגרס למנוע את עסקת הטילים. מוטב שלא נחשוב. היום לא מאשימים את ישראל בנושא.

שר הבטחון ש. פרס:

לומר משהו על התכנית להביא אניית שבים לישראל?

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

אני חושש שזה מוקדם.

ראש הממשלה י. רבין:

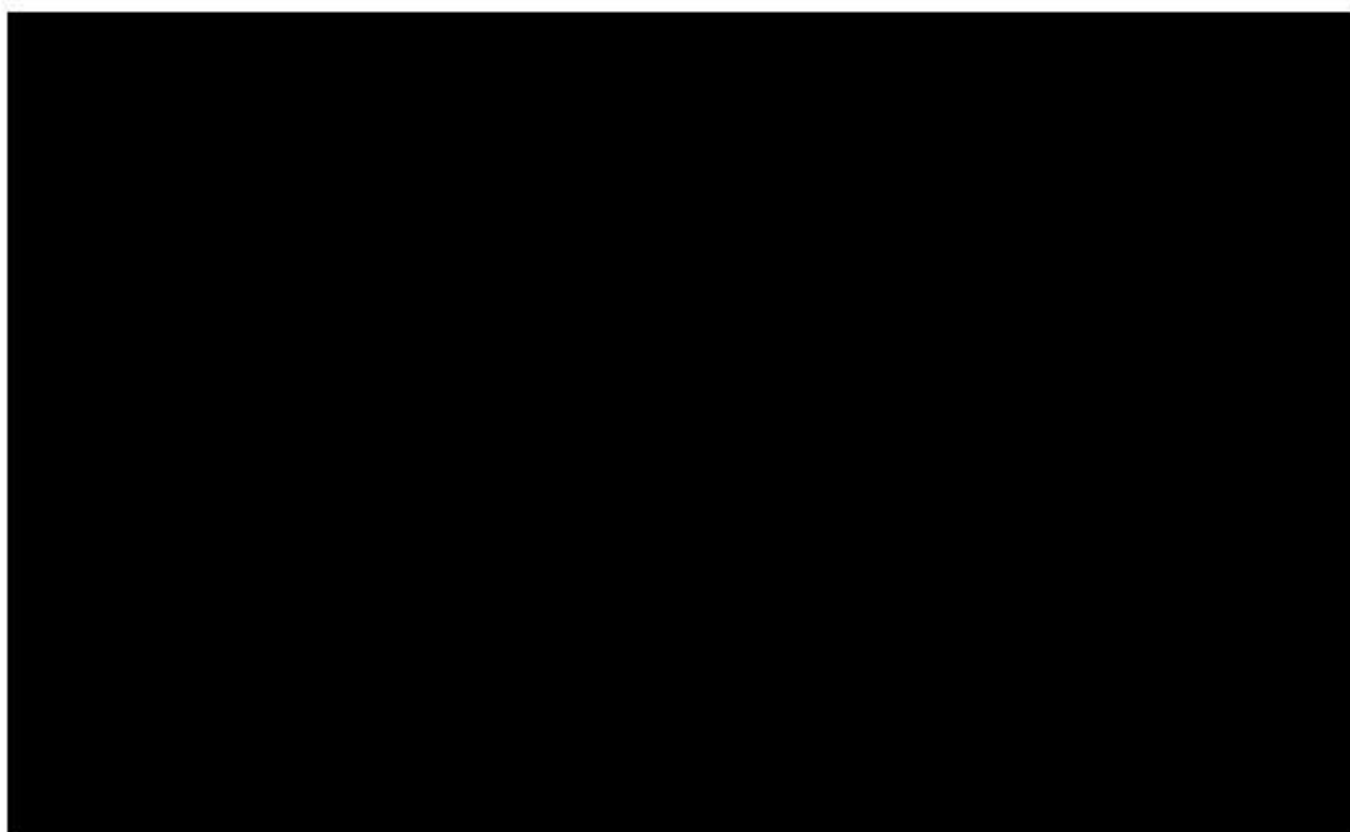
גם אני מציע שלא. כי לדעתי זה יקבל פרסום, וזה עדיין לא לבש שום עור וגידים אצלנו.

השר ג. האוזנר:

[REDACTED]

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון:

[REDACTED]

שר התיירות מ. קול:

הם הרי פרסמו ידיעות על כוונה - - -

ראש הממשלה י. רבין :

הם יצאו כפרסום בעתונות שלהם.

סגן ראש הממשלה ושר החוץ י. אלון :

לא הייתי מאושר מדברי שר החוץ האירני בוועידת סנט'ו על "העמדה הקשה של ישראל" וכו'. אבל זה מלווה אותנו כל הזמן, השניות הזאת של ידידות חשאית והסתייגות פומבית.

715. הצטרפות ישראל לתיקונים משנת 1974 לאמנת הארגון הבינממשלתי המיעץ לעניינים ימיים

שר התחבורה ג. יעקבי :

הענין הוא טכני, והדברים רשומים בסדר-היום. מדובר בהצטרפות לתיקונים באמנה שאנחנו שותפים לה, משלפנינו הודיעו כבר 28 מדינות על הצטרפותן לאמנה המתקנת, ביניהן ארה"ב, אנגליה, בריה"מ, יפן, נורבגיה וכו'. התיקון הזה יאפשר לנו להשתתף בדיוני הוועדה לבטיחות ימית, שיש לנו ענין להשתתף בהם. וההצעה היא שגשר החוץ יוסמך להודיע על נכונותה של ישראל להצטרף לתיקון הזה.

ההצעה היא על דעת משרדי החוץ והמשפטים.

ראש הממשלה י. רבין :

אם אין הסתייגות - זה מאושר. תודה.

מחליטים :

א. להצטרף לתיקונים לאמנת הארגון הבינממשלתי המייעץ לעניינים ימיים המצורפים בזה כפי שנתקבלו על-ידי העצרת הכללית של הארגון הבינממשלתי המייעץ לעניינים ימיים (IMCO) ב-17.10.1974.

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

(עיקרי התיקונים נמצאים במזכירות הממשלה).

ראש הממשלה י. רבין :

נסיים בנושאים הרגילים. אבל קודם-כל: - מאחר שהתברר כי השבוע מלאו שנתיים לכינון הממשלה - אני מבין שהיתה יזמה של מפגש של דובר :

כל המשרדים; כל משרד בתחומו ובהתאם לנוחיותו יעשה סיכום. היום יש פגישת תיאום. רציתי שהשרים ידעו. תתעניינו אצל הדוברים.

על הקיצוץ במערכת החינוך אני קורא כל הזמן בעתונות. על זה יהיה בוודאי דיון ביום א' הבא.

716. מכירת נשק

ראש הממשלה י. רבין :

"מחליטים: א) לאשר מכירת 122 מרגמות 81 מ"מ, 168 מרגמות ו-100,700 פגזים 120 מ"מ ו-2 מרגמות 60 מ"מ ו-100 פגזים לניסויים - לממשלת איראן. ערך המכירה הוא 12,851,860 ל"י, ומשרד החוץ מסכים לכיצועה.

[REDACTED]

[REDACTED]

לביצועה.

[REDACTED]

יש לי שאלה לשר החוץ: היתה ידיעה בעתונות שאניה שלנו היתה בסינגפור ולא נתנה למלחים שלנו לרדת, וכאילו זה מוכיח על הרעת יחסים עם סינגפור.

ראש הממשלה י. רבין:

אני מבקש: אחר כך. זה לא רשום כסעף. יש לך שאלות לשר החוץ - תפנה אליו אחר כך.

"ה) לאשר מכירת 1,222 תת-מקלעים מסוג "עוזי" לממשלת פרו. ערך המכירה הוא 234,000 דולר, ומשרד החוץ מסכים לביצועה.

ז) לאשר מכירת 10 רובי סער "גליל" לממשלת גואטמלה. הרובים מיועדים למשמר הנשיא. ערך המכירה הוא 4,500 דולר, ומשרד החוץ מסכים לביצועה.

אם אין הסתייגות - הכל מאושר.

מחליטים:

א. לאשר מכירת 122 מרגמות 81 מ"מ, 168 מרגמות ו-100,700 פגזים 120 מ"מ ו-2 מרגמות 60 מ"מ ו-100 פגזים לניסויים - לממשלת אירן.

ה. לאשר מכירת 1,222 תת-מקלעים מסוג "עוזי" לממשלת פרו.

ז. לאשר מכירת 10 רובי סער "גליל" לממשלת גואטמלה.

י. לאשר מכירת חלקי חילוף לתת-מקלע "עוזי" לחברה קנדית.

יא. לאשר מכירת 50 ק"ג אוקטואט (חומר מילוי מתוצרת התעשייה) לחברת "טרונה" באיטליה.

717. יבוא רובים

ראש הממשלה י. רבין:

עכשיו הצעה להחלטה על-ידי שר הפנים:

"מחליטים, על פי סעיף 2(ב) לחוק כלי היריה תש"ט-1949, לאשר [REDACTED] לייבא שני רובים צבאיים".

מר [REDACTED] הינו עולה חדש מארצות-הברית, שהביא עמו את אוסף הנשק. התחייב שהנשק יוחזק במצב בלתי-שמיש.

מ ח ל י ט י מ :

על פי סעיף 2(ב) לחוק כלי היריה תש"ט-1949, לאשר [REDACTED] לייבא 2 רובים צבאיים.

הישיבה ננעלה בשעה 13.10.